

Skýrsla um gjaldþol og fjárhagslega stöðu fyrir árið 2022

Regluleg eftirlitsskýrsla

Sjóvá-Almennar tryggingar hf.

Efnisyfirlit

1	Samantekt.....	4
A	Rekstur og afkoma.....	6
A.1	Rekstur.....	6
A.1.1	Heiti félags og rekstrarform	6
A.1.2	Eftirlitsaðili	6
A.1.3	Ytri endurskoðandi.....	6
A.1.4	Eigendur virkra eignahluta.....	6
A.1.5	Uppbygging Sjóvá samstæðu	6
A.1.6	Helstu váttryggingagreinar og starfssvæði Sjóvár	6
A.1.7	Viðskipti eða atburðir sem höfðu veruleg áhrif á Sjóvá.....	7
A.1.8	Helstu breytingar og þróun	7
A.2	Árangur í váttryggingastarfsemi.....	8
A.2.1	Samanburður milli ára.....	8
A.3	Árangur af fjárfestingum	13
A.3.1	Samanburður milli ára.....	13
A.4	Árangur af annarri starfsemi	16
A.5	Aðrar upplýsingar	16
A.5.1	Markviss stefna í sjálfbærni og samfélagslegri ábyrgð	16
A.5.2	Ánægðara starfsfólk og viðskiptavinir.....	17
B	Stjórnkerfi.....	18
B.1	Almennar upplýsingar um stjórnkerfi	18
B.1.1	Samsetning stjórnar, meginsvið, helstu nefndir og lykilstarfssviði.....	18
B.1.2	Helstu breytingar á árinu 2022.....	21
B.1.3	Starfskjarastefna	21
B.1.4	Veigamikil viðskipti (lykilsstarfsmanna og stjórnar)	22
B.2	Kröfur um hæfi og hæfni	23
B.2.1	Kröfur um færni, þekkingu og sérfræðikunnáttu.....	23
B.2.2	Lýsing á ferli til að meta hæfi og hæfni	23
B.3	Áhættustýring og eigið áhættu- og gjaldþolsmat.....	23
B.3.1	Áhættustýringarkerfi félagsins.....	23
B.3.2	Eigið áhættu- og gjaldþolsmat.....	25
B.4	Innra eftirlit hjá Sjóvá og regluvarsla.....	26
B.4.1	Innra eftirlitskerfi	26
B.4.2	Regluvarsla.....	26
B.5	Starfssvið innri endurskoðanda	26
B.6	Starfssvið tryggingastærðfræðings	26
B.7	Útvistun	27

B.8	Aðrar upplýsingar um stjórnkerfi.....	27
C	Áhættusnið.....	28
	Samantekt áhættusniðs.....	28
C.1	Vátryggingaáhætta.....	28
	C.1.1 Veigamiklir áhættuþættir.....	28
	C.1.2 Lýsing á aðferðum við mat á áhættuþáttum.....	29
	C.1.3 Veigamikil samþjöppun.....	30
	C.1.4 Lýsing á áhættuvörnum og vöktun.....	30
	C.1.5 Næmnigreining.....	30
C.2	Markaðsáhætta.....	31
	C.2.1 Veigamiklir áhættuþættir.....	31
	C.2.2 Lýsing á aðferðum við mat á áhættuþáttum.....	31
	C.2.3 Veigamikil samþjöppun.....	32
	C.2.4 Lýsing á áhættuvörnum og vöktun.....	32
	C.2.5 Næmnigreining.....	33
C.3	Kröfuáhætta.....	33
	C.3.1 Veigamiklir áhættuþættir.....	33
	C.3.2 Lýsing á aðferðum við mat á áhættuþáttum.....	34
	C.3.3 Veigamikil samþjöppun.....	34
	C.3.4 Lýsing á áhættuvörnum og vöktun.....	34
	C.3.5 Næmnigreining.....	34
C.4	Lausafjáraáhætta.....	35
	C.4.1 Veigamiklir áhættuþættir.....	35
	C.4.2 Lýsing á aðferðum við mat á áhættuþáttum.....	35
	C.4.3 Veigamikil samþjöppun.....	35
	C.4.4 Lýsing á áhættuvörnum og vöktun.....	35
C.5	Rekstraráhætta.....	36
	C.5.1 Veigamiklir áhættuþættir.....	36
	C.5.2 Lýsing á aðferðum við mat á áhættuþáttum.....	36
	C.5.3 Lýsing á áhættuvörnum og vöktun.....	36
C.6	Aðrar áhættur.....	37
	C.6.1 Veigamiklir áhættuþættir.....	37
	C.6.2 Lýsing á aðferðum við mat á áhættuþáttum.....	37
	C.6.3 Lýsing á áhættuvörnum og vöktun.....	37
	C.6.4 Áhætta vegna áhrifa loftslagsbreytinga.....	37
C.7	Aðrar upplýsingar um áhættusnið.....	37
D	Mat á gjaldþolsstöðu.....	38
	D.1 Eignir.....	38
	D.2 Vátryggingaskuld.....	39

D.3	Aðrar skuldir	42
D.4	Aðrar matsaðferðir.....	43
D.5	Aðrar upplýsingar	43
E	Eiginfjárstýring.....	44
E.1	Gjaldþol	44
E.2	Gjaldþolskrafa og lágmarksfjármagn eigin fjár.....	47
E.3	Notkun á „duration-based equity risk sub-model“	48
E.4	Mismunur á niðurstöðum staðalreglu og eigin líkans	48
E.5	Krafa um lágmarksfjármagn ekki uppfyllt.....	48
E.6	Aðrar upplýsingar	48

1 Samantekt

Sjóvá samstæðan starfar á váttryggingamarkaði og er alhliða váttryggingafélag með starfsemi á Íslandi á sviði skaða- og lífftrygginga. Sjóvá-Almennar tryggingar hf. (Sjóvá) var stofnað 20. júní 2009. Sjóvá-Almennar lífftryggingar hf. (Sjóvá líf) er dótturfélag Sjóvár og er allri daglegri starfsemi þess útviðað til móðurfélagsins. Félögin starfa m.a. samkvæmt lögum um hlutafélög nr. 2/1995 og lögum um váttryggingastarfsemi nr. 100/2016. Í skýrslu þessari er fjallað um samstæðuna í heild nema annað sé tekið fram.

Rekstur og afkoma

Hagnaður samstæðunnar 2022 var 2.723 m.kr. (2021: 9.570 m.kr.). Rekstrarniðurstaða ársins 2022 endurspeglar sterkan grunnrekstur félagsins sem og góða afkomu af fjárfestingastarfsemi miðað við aðstæður.

Afkoma af váttryggingarekstri fyrir skatta nam á árinu 2022 1.930 m.kr. (2021: 2.517 m.kr.). Eigin iðgjöld námu 25.169 m.kr. á árinu 2022 og jukust um 9,8% á milli ára en þess ber að geta að á árinu 2022 endurgreiddi félagið viðskiptavinum á einstaklingsmarkaði fjárhæð sem samsvarar eins mánaðar iðgjaldi lögboðinna ökutækjatrýgginga. Var sú ákvörðun grundvölluð á góðri afkomu rekstrarársins 2021 og nam endurgreiðslan 602 m.kr. Eigin tjón námu 19.423 m.kr. á árinu 2022 (2021: 16.307 m.kr.) og jukust um 19,1% á milli ára sem skýrist bæði af stækkandi váttryggingastofni og auknum umsvifum í þjóðfélaginu. Samsett hlutfall var 95,8% á árinu 2022 samanborið við 90,9% árið 2021.

Afkoma af fjárfestingastarfsemi fyrir skatta nam á árinu 2022 1.232 m.kr. (2021: 7.830 m.kr.). Afkoman var ásættanleg í ljósi þróunar eignamarkaða á árinu en ávöxtunarkrafa skuldabréfa hækkaði og gengi hlutabréfa lækkaði. Jákvæð afkoma skýrist fyrst og fremst af sölu og gengisbreytingu óskráðra hlutabréfa. Fjárfestingatekjur námu 2.195 m.kr. á árinu 2022 (2021: 8.384 m.kr.) og ávöxtun af fjárfestingaeignum í stýringu var 3,5% á árinu (2021: 18,5%).

Sterk ímynd og staða félagsins á váttryggingamarkaði var staðfest þegar niðurstöður íslensku ánægjuvogarinnar sýndu að Sjóvá er efst tryggingafélagi í Íslensku ánægjuvuginni á árinu 2022, sjötta árið í röð. Ánægja viðskiptavina helst í hendur við ánægju starfsfólks en starfsánægja mældist á árinu 2022 með því hæsta sem mælist hjá íslenskum fyrirtækjum. Stefna félagsins er að vera þjónustufyrirtæki í fremstu röð og er áhersla lögð á að þjónusta viðskiptavini á þeirra forsendum og eftir þeim leiðum sem hentar þeim best.

Stjórnkerfi

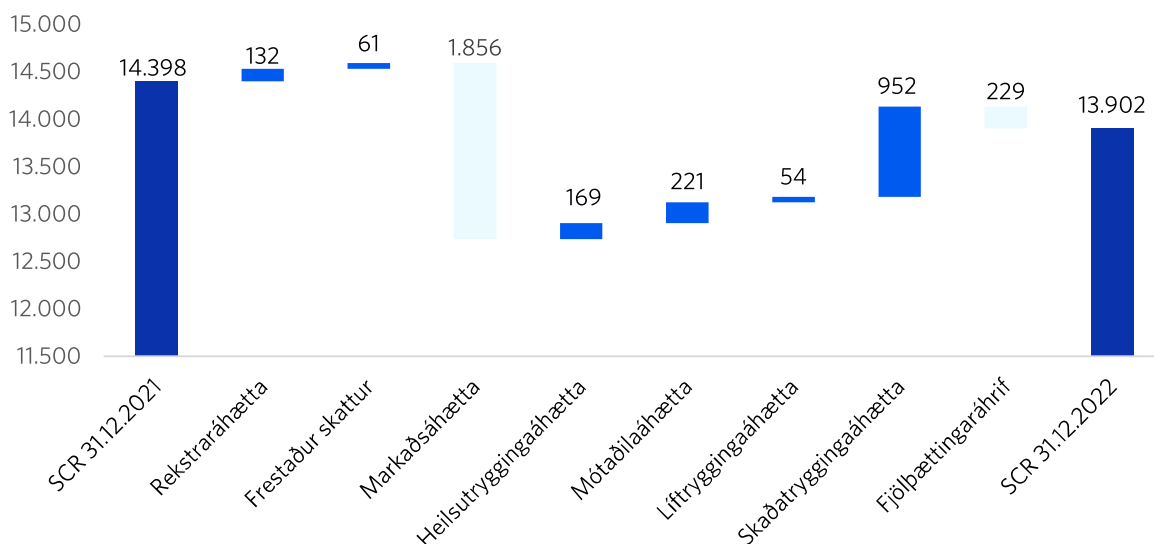
Stjórn fer með málefni félagsins og skal annast um að skipulag félags og starfsemi sé jafnan í réttu og góðu horfi. Hluthafafundur fer með æðsta vald í málefnum félags samkvæmt því sem lög og samþykktir þess kveða á um. Forstjóri annast daglegan rekstur og fer í þeim efnum eftir þeirri stefnu og fyrirmælum sem stjórn hefur gefið.

Samhæfð áhættustýring er einn af grunnþáttum í stjórnkerfinu og felur í sér sjálfsmat á öllum fyrirþáanlegum áhættum starfseminnar. Samhæfð áhættustýring er höfð til grundvallar í skipulagi og ákvarðanatöku og hefur verklag verið innleitt til að greina, mæla og draga úr og/eða dreifa áhættum sem steðjað geta að í rekstri með það að markmiði að vernda félögin, viðskiptavini og váttryggða.

Komið hefur verið á virku innra eftirlitskerfi, sem mótað er af stjórn, stjórnendum og starfsmönnum, sem á að veita hæfilega vissu um að félögin nái settum markmiðum sínum. Þriggja línu líkan hefur verið innleitt með það að markmiði að hjálpa félaginu að ná settum markmiðum, stuðla að sterkri stjórnsýslu og áhættustýringu og tryggja skilvirk samskipti.

Gjaldþol og eiginfjárstýring

Gjaldþol félagsins er 21.687 m.kr. (fyrir áætlaða arðgreiðslu og endurkaup) í árslok 2022 í samanburði við 24.672 m.kr. í árslok 2021. Afkoma ársins 2022 var töluvert lægri en ársins 2021 auk þess sem lækkun gjaldþols skýrist af greiðslum til hluthafa í formi arðs og endurkaupa eigin hlutabréfa. Gjaldþolskrafa félagsins lækkaði um 3% á milli ára og skýrist af lækkun á markaðsáhættu (18% lækkun á milli ára) vegna mikillar lækkunar á samhverfum aðlögunarstuðli (e. symmetric adjustment). Þróun gjaldþolskröfu á milli ára má sjá á mynd 1.1.

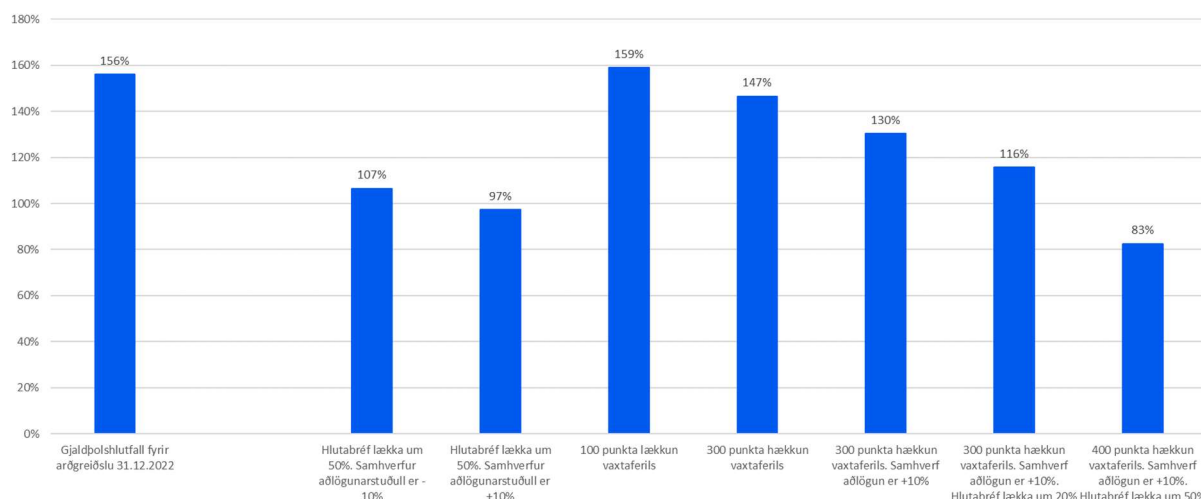
Mynd 1.1 - Þróun gjaldþolskröfu (í m.kr.) milli ársloka 2021 og 2022

Lágmarksfjármagn (MCR) félagsins var 5.592 m.kr. í árslok 2022 í samanburði við 4.998 m.kr. í árslok 2021. Allt eigið fé félagsins flokkast undir eiginfjárpátt 1 (e. tier 1). Gjaldþolshlutfall félagsins var 156% í árslok 2022, fyrir áætlaða arðgreiðslu og endurkaup.

Fjárhagsstaða Sjóvár og Sjóvá lífs er sterk og uppfylla félögin kröfur um lágmarksfjármagn MCR og gjaldþolskröfu SCR. Á árinu 2022 var ekki um nein frávik frá kröfu um lágmarksfjármagn (MCR) eða gjaldþolskröfu (SCR).

Áhættusnið

Helsta áhætta félagsins er váttryggingaáhætta og markaðsáhætta og voru nokkur áföll reiknuð og áhrif þeirra á gjaldþolshlutfall kannað.

Mynd 1.2 - Solvency II hlutfall næmnigreining m.v. árslok 2022

Mynd 1.2 sýnir áhrif mismunandi sviðsmynda á gjaldþolshlutfall félagsins. Öll áföll voru skoðuð ein og sér þ.e. gert var ráð fyrir að allt annað myndi haldast óbreytt (einföldun). Aðeins í hinum ýktustu sviðsmyndum fer samstæðan undir 100% gjaldþolshlutfall. Sjá nánar í kafla C um áhættusnið félagsins.

A Rekstur og afkoma

A.1 Rekstur

A.1.1 HEITI FÉLAGS OG REKSTRARFORM

Sjóvá-Almennar tryggingar hf. (Sjóvá) er hlutafélag sem stofnað var 20. júní 2009. Sjóvá-Almennar líftryggingar hf. (Sjóvá líf) er dótturfélag Sjóvár. Félögin eru váttryggingafélög og starfa m.a. samkvæmt lögum um hlutafélög nr. 2/1995 og lögum um váttryggingastarfsemi nr. 100/2016. Höfuðstöðvar eru í Kringlunni 5, 103 Reykjavík.

A.1.2 EFTIRLITSAÐILI

Sjóvá og Sjóvá líf lúta eftirliti Fjármálaeftirlits Seðlabanka Íslands (FME), Kalkofnsvegi 1, 101 Reykjavík.

A.1.3 YTRI ENDURSKOÐANDI

Í samræmi við lög um váttryggingastarfsemi nr. 100/2016 skal ársreikningur váttryggingafélags endurskoðaður af endurskoðanda. Endurskoðun ársreiknings er í höndum KPMG ehf. sem kosið var á aðalfundi árið 2018 fyrir rekstrarárin 2018-2022. Sá samningur hefur verið framlengdur um eitt ár og gildir einnig fyrir rekstrarárið 2023. Endurskoðendurnir Sigríður Soffía Sigurðardóttir og Sæmundur Valdimarsson árita ársreikning fyrir hönd KPMG. Heimilisfang KPMG er Borgartún 27, 105 Reykjavík.

A.1.4 EIGENDUR VIRKRA EIGNAHLUTA

Í árslok 2022 voru hluthafar 1.265 en þeir voru 1.295 í ársbyrjun og fækkaði þeim því um 30 á árinu. 52,3% hluta eru í eigu lífeyrissjóða, 35,7% í eigu einstaklinga og fyrirtækja, 4,7% í eigu innlendra verðbréfasjóða, 1,2% í eigu fjármálafyrirtækja, 3,1% í eigu erlendra verðbréfasjóða og 3,0% eigin hlutir. Einn hluthafi fer með virkan eignarhlut í félaginu (yfir 10% hlut) en það er Hrólfssker ehf. með 15,17% hlut.

A.1.5 UPPBYGGING SJÓVÁ SAMSTÆÐU

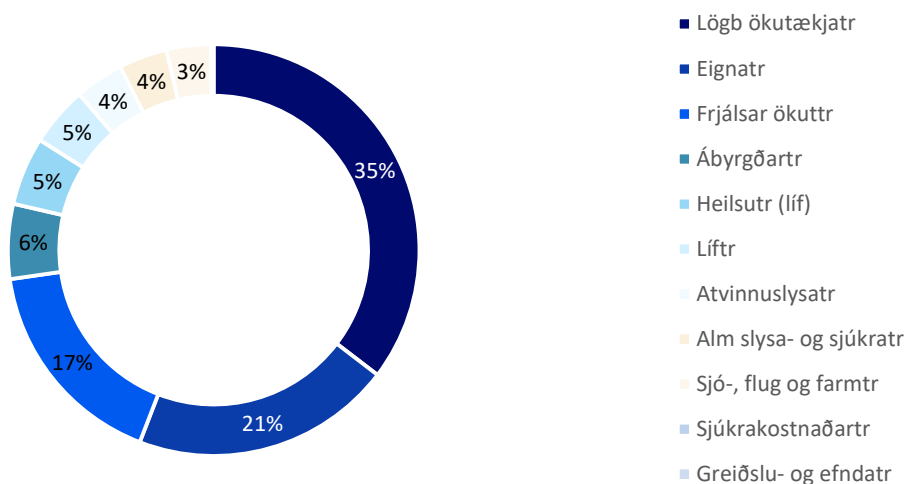
Sjóvá samstæðan starfar á váttryggingamarkaði og er með starfsemi á Íslandi á sviði skaða- og líftrygginga. Sjóvá-Almennar líftryggingar hf. er dótturfélag Sjóvár og er allri daglegri starfsemi þess útvistað til móðurfélagsins. Beinn eignarhlutur Sjóvár er 99%. Annað dótturfélag Sjóvár er Sjóvá Forvarnahúsið ehf. sem á 1% hlutafjár í Sjóvá líf.

A.1.6 HELSTU VÁTTRYGGINGAGREINAR OG STARFSSVÆÐI SJÓVÁR

Sjóvá samstæðan starfar á sviði skaða- og líftrygginga, og er einungis starfrækt á Íslandi. Skaðatryggingar eru tryggingar gegn tjóni eða eyðileggingu á hlut, réttindum eða öðrum hagsmunum. Váttryggingarekstrinum er skipt í einstaklings- og fyrirtækjaráðgjöf og er um 61% iðgjalda hjá einstaklingsráðgjöf en um 39% hjá fyrirtækjaráðgjöf. Sala trygginga er einungis í höndum starfsmanna og umboðsaðila Sjóvár en sala líf- og sjúkdómtrygginga fara einnig fram með rafrænum hætti. Hjá stærri fyrirtækjum eru viðskiptastjórar sem sjá um að þjónusta viðskiptavini.

Dæmi um skaðatryggingar eru munatryggingar, þ.e. váttryggingar á fasteignum og lausafé, ábyrgðartryggingar og slysatryggingar. Persónutryggingar eru váttryggingar þar sem váttryggð áhætta er bundin lífi og heilsu þess sem váttryggður er, þ.e. líf- og heilsutryggingar, slysatryggingar og sjúkratryggingar. Rúm 73% iðgjalda eru í stærstu skaðatryggingaflokkunum: lögboðnum ökutækjatryggingum (35%), eignatryggingum (21%) og frjálsum ökutækjatryggingum (17%). Þá eru rúm 10% iðgjalda í heilsu- og líftryggingum hjá Sjóvá líf. Váttryggingagreinum er skipt niður í einsleita greinaflokka og er skipting iðgjalda í þá flokka eins og fram kemur í eftirfarandi mynd.

Iðgjöld ársins

Mynd A.1 - Hlutfallsskipting iðgjalda ársins 2022 eftir váttryggingagreinum raðað eftir stærð flokka

Í árslok 2022 störfuðu 192 starfsmenn hjá Sjóvá í 185 stöðugildum. Sjóvá hefur á að skipa 11 útibúum auk umboða og þjónustuskrifstofa víðs vegar um landið. Höfuðstöðvar eru staðsettar í Kringlunni 5, 105 Reykjavík, auk þess eru útibú staðsett á Akranesi, Borgarnesi, Ísafirði, Akureyri, Dalvík, Húsavík, Egilsstöðum, Reyðarfirði, Selfossi, Vestmannaeyjum og Reykjanesbæ.

A.1.7 VIÐSKIPTI EÐA ATBURÐIR SEM HÖFÐU VERULEG ÁHRIF Á SJÓVÁ

Afkoma af starfsemi félagsins var með ágætum á árinu hvort heldur sem litið er til váttrygginga- eða fjárfestingastarfsemi. Samanburður við árið 2021 er erfiður þar sem það ár var sögulega gott einkum hvað varðar afkomu af fjárfestingastarfsemi. Vöxtur í váttryggingastarfsemi var töluverður á árinu 2022 og hækkuðu iðgjöld tímabilsins um 11%. Í maí 2022 fengu einstaklingar endurgreiðslur er námu eins mánaða iðgjöldum lögboðinna ökutækjatrýgginga og hefði hækkun á milli ára verið 2% stigum meiri eða 13% ef sú endurgreiðsla hefði ekki komið til. Fyrirnefnd endurgreiðsla nam 602 m.kr. og var byggð á góðri afkomu fyrir árið 2021. Samsett hlutfall hefði verið 93,7% í stað 95,8% ef ekki hefði komið til endurgreiðslu iðgjalda, en hún er talin skila sér í auknu trausti og tryggð hjá viðskiptavinum.

Hækkun var bæði hjá einstaklings- og fyrirtækjaráðgjöf en þó töluvert meiri hjá fyrirtækjaráðgjöf þar sem iðgjöld tímabilsins voru 18% hærri en árið á undan á meðan vöxtur hjá einstaklingum voru tæp 7%. Án fyrrgreindrar endurgreiðslu hefði vöxtur þar verið 11%. Viðsnúningur í starfsemi fyrirtækja eftir COVID-19 þá einkum fyrirtækja í ferðamannaíðnaði útskýrir vöxt hjá fyrirtækjaráðgjöf.

Náið er fylgst með tjónapróun og áhersla lögð á að iðgjöld mæti kröfum um afkomu. Breytingar á eignasamsetningu fjárfestingasafns má finna á mynd A.13 í kafla A.3.1.

A.1.8 HELSTU BREYTINGAR OG ÞRÓUN

Í rekstraráætlun fyrir árið 2023 er gert ráð fyrir áframhaldandi vexti á váttryggingastofni samhliða iðgjaldavexti og að verðlagning taki mið af undirliggjandi áhættu. Áætlað er að starfsemi fyrirtækja haldi áfram að eflast, og er áætlað að aukin umsvif þeirra muni leiða til áframhaldandi iðgjaldavaxtar. Þá er talið að ferðamannaíðnaðurinn haldi áfram að eflast, þrátt fyrir þeirri ógn sem stafar af innrás Rússlands í Úkraínu. Vöxtur iðgjalda er drifinn af vexti á stofni, vísitölubreytingum og breytingum á verðlagi eftir þörfum. Markmið stjórnenda er að váttryggingarekstur haldist sterkur og skili að jafnaði 95% samsettu hlutfalli. Samsett hlutfall á árinu 2022 var 95,8% samanborið við 90,9% árið 2021.

Allt kapp er lagt á að þjónusta Sjóvá sé öllum aðgengileg, á forsendum hvers og eins og stöðugt er unnið að því að þróa rafrænar samskiptaleiðir með þarfir viðskiptavina að leiðarljósi. Viðskiptavinir nýta sér í auknum mæli þær leiðir hvort sem þeir eru að kaupa tryggingar, fá ráðgjöf, tilkynna tjón eða annað. Á vef félagsins, www.sjova.is, er lögð áhersla á að viðskiptavinir geti nálgast allar upplýsingar á einfaldan og aðgengilegan hátt.

Sterk ímynd og staða félagsins á markaði var enn á ný staðfest í janúar 2023 þegar niðurstöður ánægjuvogarinnar voru opinberaðar og í ljós kom að Sjóvá átti ánægðustu viðskiptavini á váttryggingamarkaði á árinu 2022, sjötta árið í röð.

A.2 Árangur í váttryggingastarfsemi

A.2.1 SAMANBURÐUR MILLI ÁRA

Heildarhagnaður samstæðunnar dróst saman á milli ára og var 2.723 m.kr. 2022 samanborið við 9.570 m.kr. á árinu 2021 sem er samdráttur um tæp 72% á milli ára. Mestu munar um lækun afkomu af fjárfestingastarfsemi en árið 2021 var einstakt þegar litið er til fjárfestingastarfseminnar. Afkoma af váttryggingastarfsemi félagsins fyrir skatta dróst saman um rúm 23% á milli ára og var 1.930 m.kr. á árinu 2022 samanborið við 2.517 m.kr. á árinu 2021. Iðgjaldavöxtur var tæpur 11% á milli ára.

Eigin iðgjöld hækka um 9,8% á meðan að eigin tjón hækka um 19,1% milli ára. Afkoma af fjárfestingastarfsemi dróst saman um liðlega 84%.

Skiptingu iðgjalda ársins eftir greinarflokkum má sjá á mynd A.2.

	2022	2021	Breyting
Eignatr.	5.441	4.843	12%
Sjó-, flug og farmtr.	926	794	17%
Lögb ökutækjatr	9.379	8.614	9%
Frjálsar ökutækjatr.	4.480	4.024	11%
Ábyrgðartr	1.561	1.289	21%
Greiðslu- og efndatr.	27	21	30%
Alm slysa- og sjúkratr.	1.010	967	4%
Atvinnuslysatr.	1.014	885	15%
Sjúkrakostnaðartr.	30	22	34%
Líftr.	1.242	1.204	3%
Heilsutr. (líf)	1.422	1.289	10%
Samtals	26.533	23.953	11%

Mynd A.2 - Iðgjöld (í m.kr.) eftir greinarflokkum í 2022 og 2021

Yfirlit yfir afkomu af váttryggingarstarfsemi (m.kr.) ásamt helstu kennitölum má sjá á mynd A.3 og A.4:

Váttryggingarstarfsemi	2022	2021	Breyting
Iðgjöld tímabilsins	26.533	23.953	10,8%
Hluti endurtryggienda í iðgjöldum tímabils	-1.364	-1.025	33,1%
Eigin iðgjöld	25.169	22.928	9,8%
Fjárfestingartekjur af váttryggingarekstri	675	223	203,0%
Aðrar tekjur	300	242	24,3%
Heildartekjur af váttryggingarekstri	26.144	23.392	11,8%
Tjón tímabilsins	-20.137	-16.556	21,6%
Hluti endurtryggienda í tjónum tímabilsins	713	249	186,4%
Eigin tjón	-19.423	-16.307	19,1%
Rekstrarkostnaður af váttryggingarekstri	-4.791	-4.568	4,9%
Hagnaður/tap af váttryggingarekstri	1.930	2.517	-23,4%
Fjárfestingarstarfsemi samtals			
Fjárfestingartekjur af fjárfestingarstarfsemi	1.520	8.161	-81,4%
Tæknilegar vaxta- og gengisbr.vátr.sk.	143	99	43,9%
Rekstrarkostnaður af fjárfestingarstarfsemi	-431	-431	0,0%
Hagnaður af fjárfestingarstarfsemi	1.232	7.830	-84,3%
Samstæðan samtals			
Hagnaður fyrir tekjuskatt	3.161	10.347	-69,4%
Tekjuskattur	-438	-778	-43,6%
Heildarhagnaður tímabilsins	2.723	9.570	-71,5%

Mynd A.3 - Helstu rekstrartölur (í m.kr.) úr rekstrareikningi samstæðunnar 2022 og 2021

Samsett hlutfall er einn þeirra mælikvarða sem horft er til þegar afkoma af váttryggingarstarfsemi er metin og sýnir hlutfall tjóna-, endurtrygginga- og rekstrarkostnaðar af iðgjöldum.

Fjárfestingatekjur eru ekki reiknaðar inn í samsett hlutfall.

Helstu kennitölur úr rekstri árána 2022 og 2021 má finna í mynd A.4.

	2022	2021
Tjónahlutfall	75,9%	69,1%
Endurtryggingahlutfall	1,8%	2,7%
Tjóna- og endurtryggingahlutfall	77,7%	71,9%
Kostnaðarhlutfall	18,1%	19,1%
Samsett hlutfall	95,8%	90,9%
Ávöxtun eigin fjár	11,9%	41,9%
Hagnaður á hlut	2,28	7,34
Gjaldþol e áætlaða arðgreiðslu	19.537	20.322
Gjaldþolshlutfall	1,41	1,41

Mynd A.4 - Helstu kennitölur úr rekstrarreikningi samstæðunnar 2022 og 2021

Iðgjöld, tjón og samsett hlutfall greinaflokka í skaðatryggingum fyrir árið 2022 má sjá á mynd A.5. Greiðslu- og efnдавátryggingar (27 m.kr iðgjöld) eru sameinaðar hér ábyrgðartryggingum og sjúkrakostnaðartryggingar (30 m.kr. iðgjöld) flokkast hér með almennum slysa- og sjúkratryggingum:

	Eignatr	Sjó-, flug- og farmtr	Lögb ökutækjatr	Frjálsar ökuttr	Ábyrgð artr	Alm slysa- og sjúkratr	Atvinnu -slysatr	Samtals frumtr.
Iðgjöld ársins	5.441	926	9.379	4.480	1.588	1.040	1.014	23.869
Tjóns ársins	-3.125	-505	-8.427	-3.937	-1.177	-1.129	-867	-19.167
Til endurtryggjenda	-101	-188	-56	-1	-45	-3	-13	-407
Rekstarkostn.	-976	-132	-1.625	-888	-238	-186	-147	-4.192
Tjónshlutfall	57,4%	54,5%	89,8%	87,9%	74,1%	108,6%	85,5%	80,3%
Endurtrygginga- hlutfall	1,8%	20,3%	0,6%	0,0%	2,8%	0,3%	1,3%	1,7%
Tjóna- og endurtrygginga- hlutfall	59,3%	74,9%	90,4%	87,9%	77,0%	108,9%	86,8%	82,0%
Kostnaðarhlutfall	17,9%	14,3%	17,3%	19,8%	15,0%	17,9%	14,5%	17,6%
Samsett hlutfall	77,2%	89,2%	107,8%	107,7%	92,0%	126,8%	101,3%	99,6%

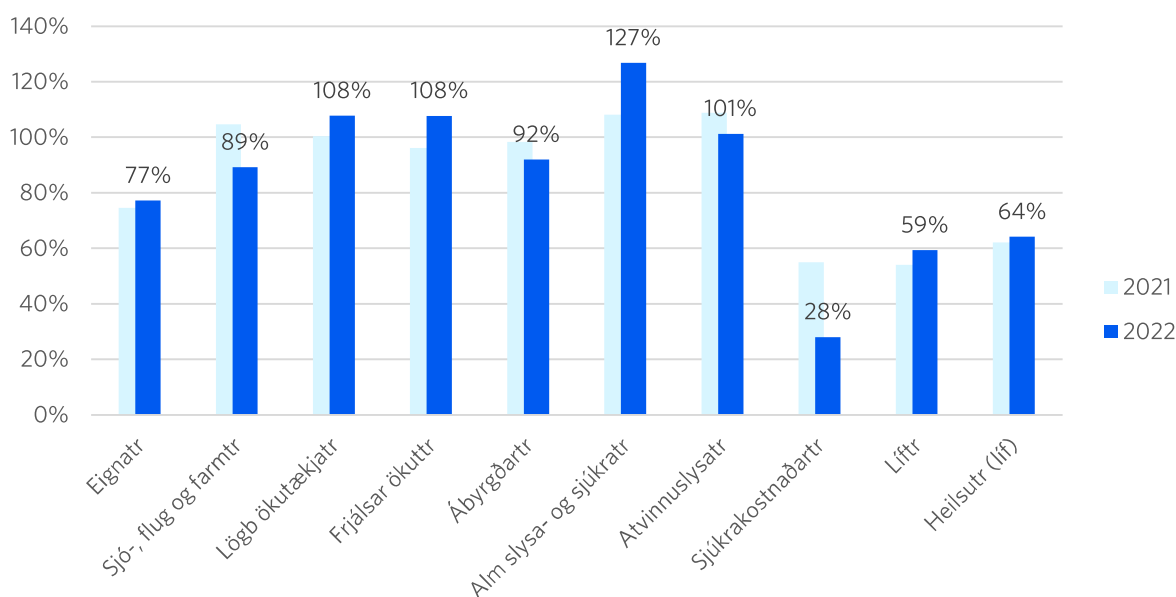
Mynd A.5 – Skipting eftir greinaflokkum Solvency II í skaðatryggingum 2022 (í m.kr.)

Sambærileg tafla fyrir greinaflokka Sjóvá líf má sjá á mynd A.6.

	Líf- tryggingar	Heilsu- tryggingar	Samtals
Iðgjöld ársins	1.242	1.422	2.664
Tjóns ársins	-426	-544	-969
Til endurtryggjenda	-31	-50	-82
Rekstarkostn.	-280	-318	-598
Tjónshlutfall	34,3%	38,2%	36,4%
Endurtryggingahlutfall	2,5%	3,6%	3,1%
Tjóna- og endurtryggingahlutfall	36,8%	41,8%	39,5%
Kostnaðarhlutfall	22,5%	22,4%	22,4%
Samsett hlutfall	59,3%	64,2%	61,9%

Mynd A.6 – Skipting eftir greinaflokkum Solvency II í líftryggingum 2022 (í m.kr.)

Á mynd A.7 má sjá samsett hlutfall greinaflokka árin 2022 og 2021.

Mynd A.7 – Samsett hlutfall í greinaflokkum 2022 og 2021

Helstu váttryggingategundir:

Eignatryggingar

Helstu váttryggingagreinar eignatrygginga eru:

Brunatryggingar:

Lögboðin brunatrygging húseigna - uppbygging eða lagfæring á húseignum og föstum innréttingum vegna tjóns af völdum bruna og er váttryggingafjárhæð brunabótamat samkvæmt fasteignamati hjá Þjóðskrá Íslands.

Rekstrarstöðvunatrygging - váttryggingin tekur til rekstartaps sem váttryggður verður fyrir vegna samdráttar í sölu og þjónustu af völdum atburðar sem orðið hefur og sem bruna-, þjófnaðar- eða vatnstjónstrygging, sem seld er samhliða váttryggingu þessari, nær til.

Fjölskyldutryggingar:

Víðtæk trygging þar sem innbú og lausafé heimila er tryggt gegn bruna- vatni, innbrotum o.fl. Val er um þrjár mismunandi víðtækar tryggingar, eftir þörfum viðskiptavinar.

Fasteignatryggingar:

Er samsett trygging sem tryggir íbúðarhúsnæði gegn vatnskaða, glertjónum, innbroti, foki o.fl.

Eignatrygginga lausafjár:

Tekur til tjóns á lausafé af völdum bruna, eldingar eða sprengingar. Til viðbótar brunatryggingu, er hægt að kaupa vatnstjóns- og foktryggingu og innbrotstryggingu.

Um allar tryggingarnar gildir að váttryggingavernd er skilgreind nákvæmlega í skilmálum þeirra. Hægt er að finna skilmála á heimasíðu Sjóvá.

Sjó- flug- og farmtryggingar:

Sjótryggingar:

Skiptast í áhafnatryggingu, húftryggingar skipa, nótatryggingu, afla- og veiðifæratryggingu og farmtryggingu. Áhafnatrygging er samsett trygging sem tekur til þeirra trygginga sem tengjast áhöfn skips. Húftrygging bætir alltjón eða skemmdir er kunna að verða á skipi vegna óhappa. Nótatryggingin tekur á bótaskyldum tjónum sem verða á nót. Afla- og veiðafæratryggingin tekur til bótaskyldra tjóna sem verða á afla- og veiðafærum. Farmtrygging bætir skemmdir á farmi sem fluttur er til og frá landi sem og flutningur innanlands.

Flugtryggingar:

Flugtrygging samanstendur af þremur megin þáttum: lögboðinni ábyrgðartryggingu, slysatryggingu flugmanns og farþega og húftryggingu loftfarsins. Ábyrgðartryggingin byggir á reglugerð um skylduvátryggingar vegna loftferða nr. 78/2006. Slysatrygging flugmanns er valkvæð trygging sem tekur eingöngu til einka- og kennsluflugvéla. Húftrygging er valkvæð trygging sem bætir hlutajón og altjón á loftfarinu af völdum skyndilegs og utanaðkomandi atviks.

[Lögboðnar ökutækjatrýggingar](#)**Ábyrgðartryggingar ökutækja:**

Lögboðin trygging sem greiðir bætur fyrir tjón á mönnum og munum sem ökutæki veldur. Annar hluti vátryggingategundarinnar eru bætur greiddar fyrir skemmdir á ökutækjum sem ekið er á sem og öðrum hlutum sem kunna að skemmast við tjónið. Hinn hlutinn eru greiddar bætur vegna slysa á fólki, það er farþegum og ökumanni ökutækis sem ekið er á, farþegum í ökutæki tjónvalds og tjón vegna slysa á gangandi eða hjólandi vegfarendum sem ökutækið veldur.

Eigandi og ökumaður ökutækisins sem tjóninu veldur fá hins vegar sitt slysatjón bætt úr slysatryggingu ökumanns og eiganda sem einnig er lögboðin trygging.

[Frjálsar ökutækjatrýggingar](#)**Kaskótryggingar ökutækja:**

Kaskótrygging ökutækja bætir tjón á hinu vátryggða ökutæki vegna skyndilegra og óvæntra utanaðkomandi atvika svo sem árekstri, þjófnaði og skemmdarverkum.

Rúðutryggingar ökutækja:

Bætir skemmdir á rúðum ökutækis. Annars vegar er um rúðuskipti að ræða en einnig er í mörgum tilfellum mögulegt að gera við rúður. Tjónakostnaður er mun lægri þegar um viðgerð er að ræða ásamt því að um minni sóun er að ræða. Viðskiptavinir greiða ekki eigin áhættu ef þeir velja rúðuviðgerð og tjónið hefur ekki áhrif á Stofnendurgreiðslu þar sem 10% iðgjöld eru endurgreidd til tjónlausra viðskiptavina. Hvatinn er því mikill að velja viðgerð á rúðu ef það er mögulegt.

[Ábyrgðartryggingar](#)

Ábyrgðartryggingar flokkast í starfsábyrgðartryggingar sem ýmist eru lögboðnar eða frjálsar og almennar ábyrgðartryggingar. Vátryggingavernd í stærstu greininni, frjálsri ábyrgðartryggingu, tekur til skaðabótaábyrgðar, sem fellur á vátryggðan vegna líkamstjóns eða skemmda á munum vegna starfsemi þeirrar sem um ræðir enda verði líkamstjónið eða skemmdirnar raktar til atburðar sem vátryggingartaki ber skaðabótaábyrgð á. Á sama hátt er vátryggt gegn skaðabótaábyrgð, er fellur á vátryggðan sem eiganda eða notanda húss eða fasteignar, þar sem starfsemin fer fram. Ábyrgðartryggingar eru líka seldar til einstaklinga en þær eru hluti að fjölskyldutryggingum og einnig seldar sérstaklega t.d. vegna skotvopna og hunda.

[Sjúkra- og slysatryggingar](#)

Stærstu greinar sjúkra- og slysatrygginga eru tryggingar þar sem bætur greiðast við starfsorkumissi af völdum slyss eða sjúkdóms. Sem dæmi um tryggingar sem falla í þennan flokk eru slysatryggingar í frítíma sem er hluti af flestum fjölskyldutryggingum en þar greiðast bætur verði vátryggður fyrir slysi í frítíma og missir starfsorku í lengri eða skemmri tíma.

[Atvinnuslysatryggingar](#)

Í atvinnuslysatryggingar flokkast slysatrygging launþega og slysatrygging sjómanna. Launþegar eru tryggðir samkvæmt kjarasamningum verði þeir fyrir slysi í vinnu sem leiðir til þess að þeir verða frá vinnu í lengri eða skemmri tíma. Vátryggingafjárhæðir eru ákvarðaðar í kjarasamningum. Slysatrygging sjómanna greiðir bætur verði sjómenn fyrir slysi við vinnu sína en þar eru bætur til þeirra sem slasast ákvarðaðar samkvæmt skaðabótalögum og er stór hluti bóta vegna áætlaðs tekjutaps framtíðarinnar.

Líftryggingar

Stærstu váttryggingagreinarnar eru líf- og sjúkdómatryggingar.

Líftryggingar:

Líftrygging greiðir rétt höfum bætur ef líftryggður einstaklingur fellur frá af völdum slyss eða sjúkdóms. Hún greiðir líka bætur vegna andláts barns líftryggðs að átján ára aldri. Í sparnaðarlíftryggingum er mánaðarlegur sparnaður og líftrygging.

Heilsutryggingar:

Stærstu greinarnar eru:

Sjúkdómatrygging:

Sjúkdómatrygging greiðir bætur ef váttryggður greinist með einhvern af þeim sjúkdómum sem tryggingin tekur til, óháð því hvort sjúkdómurinn leiðir til óvinnufærni, örorku eða ekki. Bæturnar eru greiddar í einu lagi og eru skattfrjálstar. Þannig geta þær mætt óvæntum útgjöldum og launatapi í kjölfar alvarlegra veikinda.

Barnatryggingar:

Barnatrygging er fyrir börn frá eins mánaða aldri til 20 ára. Hún er samsett trygging sem verndar barnið fyrir framtíðartekjutapi sem slyss eða alvarlegir sjúkdómar geta valdið auk þess sem hún kemur til móts við foreldra sem verða fyrir tekjumissi og ófyrirséðum kostnaði vegna veikinda barna.

A.3 Árangur af fjárfestingum

A.3.1 SAMANBURÐUR MILLI ÁRA

Verðbréfaeignir samstæðunnar námu 56.472 m.kr. í lok árs 2022 samanborið við 56.898 m.kr. í lok árs 2021. Þær eignir sem tilheyra ekki eignum í stýringu eru hlutdeildarsjóðir þar sem líftryggingatakar bera fjárfestingaráhættu, eignir Sjóvá lífs í verðbréfasjóðum, laust fé sem notað er í daglegum rekstri og hlutafé í dótturfélögum Sjóvár, Sjóvá lífs og Forvarnahúsinu ehf. Verðbréfaeignir sem samstæðan ber fjárfestingaráhættu af námu í lok árs 2022 51.417 m.kr. samanborið við 50.857 m.kr. í lok árs 2021. Samstæðan ber ekki fjárfestingaráhættu af afleiðum, verðbréfun né á hún eignir að neinu marki sem skráðar eru í öðrum gjaldmiðlum en íslenskum krónum.

Fjárfestingatekjur Sjóvár voru 2.195 m.kr. á árinu eins og fram kemur á mynd A.11 hér að neðan en voru 8.384 m.kr. árið áður sem var afbragðsár á verðbréfamörkuðum. Lækkun fjárfestingatekna nemur u.þ.b. 74% á milli ára. Ávöxtun fjárfestingareigna í stýringu félagsins var 3,5% á árinu.

Fjárfestingatekjur greinast annars vegar í fjármunatekjur sem samanstanda af vaxtatekjum af handbæru fé, vaxtatekjum af viðskiptakröfum, fengnum arði og gengismun og hins vegar af gangvirðisbreytingu verðbréfa sem samanstendur af söluhagnaði verðbréfa, gangvirðisbreytingum og vaxtatekjum. Fjármunatekjur námu 2.105 m.kr. árið 2022 og 497 m.kr. árið 2021 og aukast um 324% á milli ára. Gangvirðisbreyting verðbréfa nam 90 m.kr. árið 2022 og 7.888 m.kr. árið 2021. Niðurbrot fjárfestingatekna (m.kr.) má sjá á mynd A.11.

	2022	2021
Vaxtatekjur af handbæru fé	33	3
Vaxtatekjur af viðskiptakröfum	521	378
Fenginn arður	1.540	129
Gengismunur	11	-13
Fjármunatekjur	2.105	497
Gangvirðisbreyting verðbréfa	90	7.888
Fjárfestingatekjur	2.195	8.384

Mynd A.11 – Niðurbrot fjárfestingatekna skv. IFRS (í m.kr.)

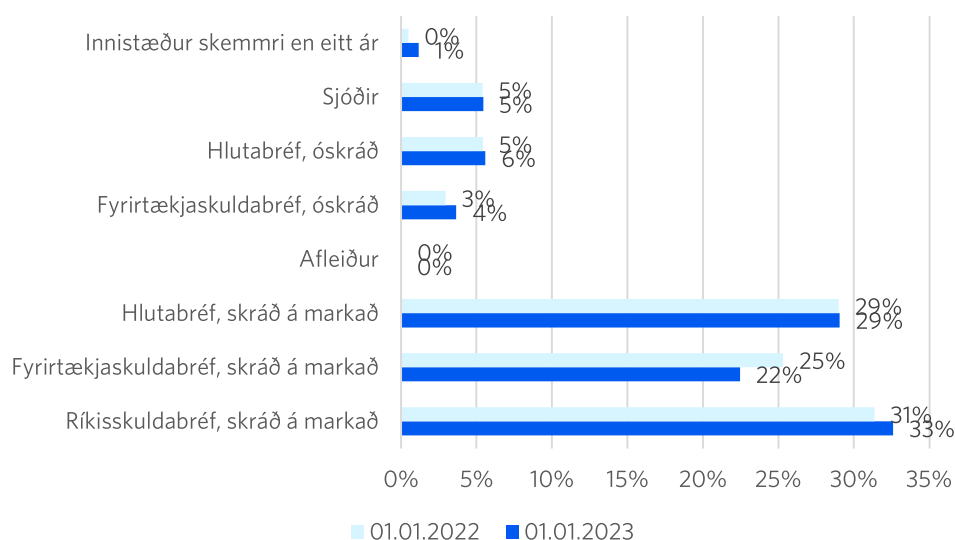
Fjárfestingatekjur samstæðunnar af eignum í stýringu námu 1.698 m.kr. á árinu 2022 og beinn kostnaður nam 69 m.kr. Beinn kostnaður vegna fjárfestingastarfsemi samanstendur af viðskiptaþóknunum og vörslu- og uppgjörsgjöldum á tímabilinu.

Fjárfestingatekjur samstæðunnar af eignum í stýringu ásamt beinum kostnaði henni tengdri eftir eignaflokkum má sjá á mynd A.12.

	Virði 31.12.2022	Virði 31.12.2021	Afkoma 2022	Gjöld 2022
Ríkiskuldabréf, skráð á markað	16.768	15.955	175	15
Fyrirtækjaskuldabréf, skráð á markað	11.546	12.873	570	6
Hlutabréf, skráð á markað	14.943	14.749	-509	42
Afleiður	0	10	-10	0
Fyrirtækjaskuldabréf, óskráð	1.883	1.506	131	1
Hlutabréf, óskráð	2.871	2.765	1.314	3
Sjóðir	2.806	2.750	92	2
Innstæður skemmri en eitt ár	601	250	34	0
Samtals	51.417	50.857	1.763	69

Mynd A.12 – Afkoma og gjöld (í m.kr.) af eignum í stýringu 2022 m.v. CIC flokkun

Stærstu breytingar á eignasafninu á árinu 2022 voru lækkun á hlutfalli skuldabréfa án ríkisábyrgðar og hækkun á hlutfalli skuldabréfa með ríkisábyrgð. Einnig jókst hlutfall óskráðra hlutabréfa og lausafjár óverulega. Sjá breytingar á eignasamsetningu eignasafnsins á árinu 2022 á mynd A.13.

Mynd A.13 – Breytingar á samsetningu eigna í stýringu á árinu 2022 m.v. CIC flokkun

Afkoma af fjárfestingum var ásættanleg í ljósi mjög erfiðra markaðsaðstæðna en flestir eignaflokkar skiluðu neikvæðri ávöxtun á árinu. Innrás Rússa í Úkraínu, mikil verðbólga nær alls staðar í heiminum, hærrí vextir og aukin óvissa í heimshagkerfinu hafa dregið úr væntingum fjárfesta til muna. Hlutabréfamarkaðurinn hérlendis lækkaði um 16,8% árið 2022 og ávöxtunarkröfur skuldabréfa fóru á flug. Ávöxtun ársins var 3,5% sem stafar einkum af góðu gengi óskráðra hlutabréfa. Ávöxtun óskráðra hlutabréfa nam 51,7% á árinu og afkoma af þeim 1.494 m. kr. Afkoman af óskráðum hlutabréfum skýrist að mestu leyti af Ölgerðinni, 687 m.kr., Kerecis, 651 m. kr., Horn III, 98 m. kr. og SÍA III, 69 m.kr.

Seðlabanki Íslands hélt vaxtahækkunarferlinu sem hófst árið 2021 áfram. Stýrivextir Seðlabankans voru hækkaðir sex sinnum á árinu en í lok árs höfðu þeir verið hækkaðir um 4% og stóðu í 6%. Krónan veiktist töluvert á árinu 2022, hún veiktist um u.þ.b. 2,1% miðað við þróun gengisvísitölu en um 8,2% gagnvart Bandaríkjadal og 2,5% gagnvart Evru. Veiking krónunnar, hátt fasteignaverð, stríð í Evrópu og mikill sparnaður í heimsfaraldrinum höfðu gríðarleg áhrif á verðlag og verðbólga hélt áfram að hækka á árinu. Þrátt fyrir miklar

vaxtahækkarir og ýmsar mótvægisáðgerðir Seðlabanka Íslands tókst ekki nægilega vel að ná henni niður. Í lok árs var verðbólgan enn langt yfir markmiðum Seðlabankans og stóð í 9,6%.

Víðsvegar um heiminn lækkuðu markaðir mikið og ljóst að árið var eitt það versta frá hruni. Þar var Ísland engin undantekning en þó voru ýmis jákvæð tíðindi af markaðinum hérlendis á árinu. Fjögur ný félög skráðu sig á markað þar sem Ölgerðin Egill Skallagrímsson og Nova Klúbburinn voru skráð á aðallista kauphallarinnar og Alvotech og Amaroq Minerals voru skráð á First North vaxtarmarkaðinn. Alvotech færði sig svo yfir á aðallista Kauphallarinnar í lok árs. Félagið hækkaði um 68% í kjölfarið og var þá orðið langverðmætasta félag kauphallarinnar. Þá hækkaði vísitölufyrirtækið FTSE Russell gæðaflokkun íslenska markaðarins úr vaxtarmarkaði (e. Frontier) í nýmarkað (e. Emerging market) sem leiddi til aukins áhuga meðal erlendra fjárfesta á íslenska hlutabréfamarkaðinum.

Sjá yfirlit yfir afkomu stærstu eignaflokka félagsins á mynd A.14.

	Virði 31.12.2022	Vægi	Virði 31.12.2021	Hreyfingar	Ávöxtun	Afkoma
Laust fé	601	1%	248	319	3,5%	34
Skuldabréf með ríkisábyrgð	16.049	31%	14.512	1.339	1,4%	198
Önnur skuldabréf	15.952	31%	17.819	-2.358	2,9%	491
Skráð hlutabréf	14.943	29%	14.759	703	-3,6%	-519
Óskráð hlutabréf	3.871	8%	3.517	-1.140	51,7%	1.494
Verðbréf samtals	51.416	100%	50.855	-1.137	3,5%	1.698

Mynd A.14 - Afkoma og ávöxtun (í m.kr.) af eignum samstæðu í stýringu á árinu 2022 m.v. eigin flokkun

Samanburður á ávöxtun ríkisskuldabréfasjóða á árinu 2022 má sjá á mynd A.15.

	2022
Sjóvá - samstæða	1,4%
ÍV áskriftasjóður	-6,2%
Kvika ríkisverðbréf	-2,2%
Landsbréf Sparibréf millilöng	-2,7%
Íslandssjóðir meðallöng ríkisskuldabréf	-4,3%
Stefnir millilöng ríkistryggð	-2,3%

Mynd A.15 - Ávöxtun nokkurra ríkisskuldabréfasjóða, 2022

Samanburður á ávöxtun hlutabréfasjóða á árinu 2022 má sjá á mynd A.16.

	2022
Sjóvá - samstæða	-3,6%
ÍV hlutabréfasjóður	-17,7%
Akta - Stokkur	-18,1%
Landsbréf Öndvegisbréf	-11,8%
Íslandssjóðir Hlutabréfasjóðurinn	-11,7%
Kvika innlend hlutabréf	-19,3%
Stefnir ÍS 15	-11,1%
Landsbréf Úrvalsbréf	-11,7%

Mynd A.16 - Ávöxtun nokkurra hlutabréfasjóða, 2022

A.4 Árangur af annarri starfsemi

Ekki er um aðra starfsemi að ræða en fram kemur í köflum A.1-A.3.

A.5 Aðrar upplýsingar

A.5.1. MARKVISS STEFNA Í SJÁLFBÆRNI OG SAMFÉLAGSLEGRI ÁBYRGÐ

Sjóvá hefur lengi lagt sitt af mörkum til að stuðla að sjálfbærni og vernd umhverfisins, auk þess sem það hefur lengi unnið að margvíslegum samfélagslegum verkefnum. Félagið hefur sett stefnu um sjálfbærni og samfélagsábyrgð og er markmið stefnunnar að stuðla að samþættingu á sjálfbærni og samfélagsábyrgð í starfseminni, að starfseminn uppfylli kröfur sem til hennar eru gerðar og að Sjóvá sé í fararbroddi á þessu sviði. Félagið gefur út sérstaka skýrslu um sjálfbærni og samfélagsábyrgð, sem finna má á heimasíðu Sjóvá.

Áherslur Sjóvár í sjálfbærni og samfélagslegri ábyrgð taka mið af heimsmarkmiðum Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun og er stöðugt unnið að því að auka samþættingu þeirra við starfsemina. Áherslurnar taka jafnframt mið af eðli og umfangi starfseminnar þannig að þær aðgerðir sem ráðist er í hafi sem mest jákvæð áhrif. Lögð er áhersla á eftirfarandi fimm heimsmarkmið sem tengjast starfseminni með beinum hætti:

- Markmið nr. 3 - Heilsa og vellíðan
- Markmið nr. 5 - Jafnrétti kynjanna
- Markmið nr. 8 - Góð atvinna og hagvöxtur
- Markmið nr. 12 - Ábyrg neysla og framleiðsla
- Markmið nr. 13 - Aðgerðir í loftslagsmálum

Í samræmi við eðli rekstrarins hefur áhersla verið lögð á forvarnir, jafnréttismál, heilbrigðan rekstur og framþróun í samræmi við markmið 3, 5 og 8. Einnig er leitast við að tryggja ábyrga neyslu og stuðla að umhverfisvænum lausnum samkvæmt markmiði 12 og grípa til bráðra aðgerða gegn loftslagsbreytingum og áhrifum þeirra í samræmi við markmið 13.

Áherslur Sjóvár í forvörnum tengjast markmiði 3 um heilsu og vellíðan þar sem sett eru fram markmið um helmings fækkun alvarlega slasaðra og dauðsfalla vegna umferðarslysa fyrir árið 2030 og markmiði 12 um ábyrga neyslu og framleiðslu um að draga verulega úr sóun með forvörnum, minnkun úrgangs, aukinni endurvinnslu og endurnýtingu.

Þær stefnur sem eru til staðar hjá félaginu og tengjast umhverfisþáttum, félagsþáttum og stjórnarháttum eru m.a. stefna um sjálfbærni og samfélagsábyrgð, umhverfisstefna, mannréttindastefna sem felur í sér jafnréttisstefnu og stefnu um fjölbreytileika auk stefnu gegn áreitni, siðareglur, stefna um aðgerðir gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka, stefnur um upplýsingaöryggi, persónuverndarstefna og starfsreglur stjórna samstæðunnar. Um er að ræða lykilstefnur og reglur sem ætlað er að styðja við árangur á þessum sviðum.

Sjóvá hefur um árábil lagt áherslu á að tryggja jöfn tækifæri og jafnrétti kynja til ábyrgðar og launa í samræmi við heimsmarkmið 5 og 8. Mannréttindastefna og árleg aðgerðaáætlun eru rammi utan um framkvæmd stefnunnar. Sjóvá hefur frá árinu 2014 haft jafnlaunavottun sem staðfestir að í félaginu er virkt jafnlaunakerfi og hefur launamunur alltaf mælst innan við 2%.

Félagið hefur sett sér umhverfisstefnu, fylgist með þróun umhverfisvísa og notkunar auðlinda í rekstrinum og leitast við að minnka losun gróðurhúsalofttegunda.

Í ár fékk félagið í annað sinn ítarlegt áhættumat á umhverfisþáttum, félagsþáttum og stjórnarháttum (UFS) frá Reitun. Sjóvá náði góðum árangri með 76 punktum af 100 mögulegum, og fær flokkun B2, og er þar af leiðandi yfir meðaltali í samanburði við aðra innlenda útgefendur sem hafa farið í gegnum UFS greiningu hjá Reitun. Helst stóð félagið sig vel í flokki félagsþátta sem snúa að mælikvörðum á jafnrétti og velferð starfsfólks, en að auki fékk félagið framúrskarandi einkunn fyrir umhverfisþætti, sem snúa að visthagkvæmni og umhverfisstjórnun.

Sjóvá hefur átt farsælt samstarf við Slysavarnafélagið Landsbjörgu um áratuga skeið. Sjóvá er aðalstyrktaraðili samtakanna og hefur unnið með þeim á vettvangi fjölbreyttra forvarnaverkefna, öryggismála og trygginga. Í lok árs 2021 afhenti Sjóvá Landsbjörgu veglegan styrk upp á 142,5 milljónir króna til smíða á þremur nýjum björgunarskipum samtakanna og var fyrsta skipið afhent í október 2022. Félagið styrkti útgáfu SafeTravel snjallforritsins sem ætlað var að bæta upplýsingagjöf um aðstæður á vegum til erlendra ferðamanna og stuðla þannig að auknu öryggi, og var á árinu áfram unnið að viðbótum í appinu sem hlaðið hefur verið niður af 100.000 manns.

Sjóvá tók í notkun í notkun veflausn árið 2021 sem gerir félaginu mögulegt að þjónusta viðskiptavini sem lenda í eignatjóni hraðar en áður. Veflausnin Innsýn gerir tjónamatsmönnum Sjóvár kleift að skoða tjón í gegnum síma viðskiptavinar, og sparar þannig umtalsverðan akstur.

Félagið hefur að auki vakið athygli á umhverfislegum ávinningi sem fæst með framrúðuviðgerð í stað framrúðuskipta og hvetja viðskiptavini og verkstæði til að láta gera við framrúður í stað þess að skipta þeim út, sé þess kostur. Sjóvá hefur í samstarfi við fagaðila reiknað út kolefnisspor framrúðuskipta í samanburði við viðgerð á framrúðu og var niðurstaðan sú að útskipti framrúðu hefur í för með sér um 24.000 sinnum meiri losun en viðgerð á framrúðu. Átak í að auka hlutfall framrúðuviðgerða hefur staðið yfir frá árinu 2020 og skilaði það samdrætti í áætlaðri losun sem nemur um 15 tonnum kolefnisígilda á árunum 2020 og 2021.

A.5.2. ÁNÆGDARA STARFSFÓLK OG VIÐSKIPTAVINIR

Sjóvá var efst tryggingafélaga í Íslensku ánægjuvuginni árið 2022, sjötta árið í röð, sem staðfestir sterka ímynd og stöðu félagsins á váttryggingamarkaði. Niðurstöðurnar voru tilkynntar í janúar 2023 og var Sjóvá enn á ný hæst tryggingafélaga og er einnig í annað skiptið sem Sjóvá er efst með marktækum mun, en með því hlaut Sjóvá gullmerki Ánægjuvogarinnar. Ánægja viðskiptavina helst í hendur við ánægju starfsfólks en starfsánægja mældist á árinu 2022 með því hæsta sem mælist hjá íslenskum fyrirtækjum í árlegri könnun Gallup. Stefna félagsins er að vera þjónustufyrirtæki í fremstu röð og áhersla lögð á að þjónusta viðskiptavini á þeirra forsendum og eftir þeim leiðum sem hentar þeim best.

Allt frá árinu 2015 hefur verið unnið með markvissum hætti að því að auka ánægju viðskiptavina með breyttum áherslum í þjónustu, auknu frumkvæði í samskiptum og einföldun skilaboða. Að sama skapi hefur verið unnið ötullega að því að auka og styðja við ánægju starfsfólks enda er það trú okkar að þetta tvennt haldist þétt saman í hendur.

B Stjórnkerfi

B.1 Almennar upplýsingar um stjórnkerfi

Sjóvá-Almennar tryggingar hf. er hlutafélag sem stofnað var 20. Júní 2009. Sjóvá er váttryggingafélag og starfar samkvæmt lögum um hlutafélög nr. 2/1995, lögum um váttryggingastarfsemi nr. 100/2016 og lögum um váttryggingasamstæður nr. 60/2017.

Stjórn fer með málefni félagsins og skal annast um að skipulag félags og starfsemi sé jafnan í réttu og góðu horfi. Hluthafafundur fer með æðsta vald í málefnum félags samkvæmt því sem lög og samþykktir þess kveða á um. Forstjóri annast daglegan rekstur og fer í þeim efnum eftir þeirri stefnu og fyrirmælum sem stjórn hefur gefið.

Sjóvá starfar á váttryggingamarkaði og er alhliða váttryggingafélag með starfsemi á Íslandi á sviði skaða- og líftrygginga. Sjóvá líf er dótturfélag Sjóvár og er allri daglegri starfsemi þess útvistað til móðurfélagsins.

Félögin fylgja reglum um stjórnarhætti sem fjallað er um í lögum um ársreikninga, lögum um hlutafélög, lögum um váttryggingastarfsemi og reglugerðum Evrópusambandsins um váttryggingastarfsemi og váttryggingasamstæður nr. 940/2018, og leiðbeiningum um stjórnarhætti fyrirtækja sem gefnar voru út af Viðskiptaráði Íslands, Nasdaq Iceland og Samtökum atvinnulífsins.

B.1.1 SAMSETNING STJÓRNAR, MEGINSVIÐ, HELSTU NEFNDIR OG LYKILSTARFSSVISVIÐ

B.1.1.1 SAMSETNING STJÓRNAR

Hlutverk og ábyrgð stjórna félaganna er að hafa eftirlit með því að starfsemi þeirra sé í samræmi við stefnu og áætlanir, lög og samþykktir og hafa eftirlit með rekstri og ráðstöfun fjármuna. Stjórnirnar hafa eftirlit með árangri og skilvirkni félaganna og stuðla að því að markmið þeirra náist og að til staðar sé skilvirkt innra eftirlit, áhættustýring og hlítning við lög og reglur. Þær skulu tryggja að viðmiðum og lágmarkskröfum um gjaldþol sé ævinlega fylgt og skulu staðfesta að staðalregla um útreikninga gjaldþols sé viðeigandi fyrir félögin og að niðurstöður gjaldþolsútreikninga séu nýttar í rekstrinum. Þá skulu stjórnirnar tryggja að gildi og stefna samstæðunnar séu þekkt og innleidd í starfsemiinni.

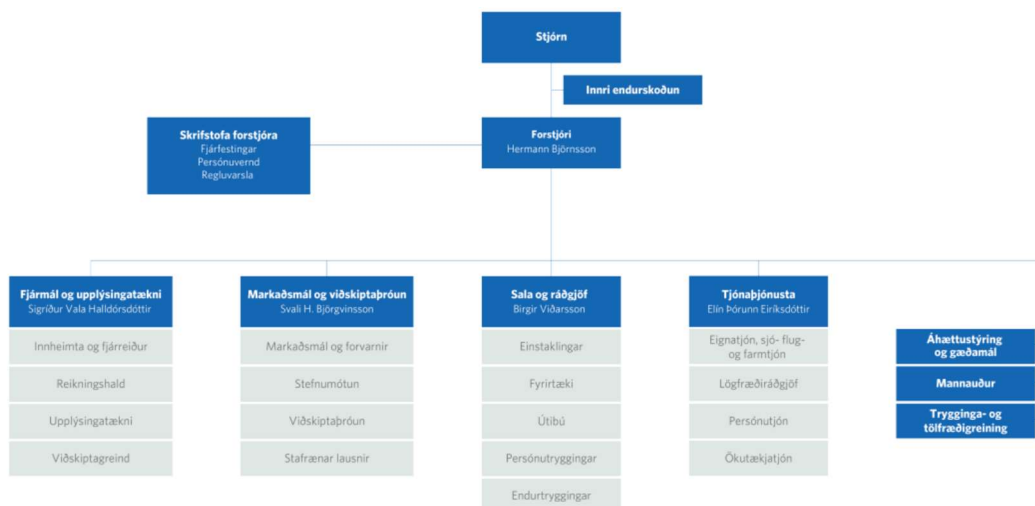
Stjórn móðurfélags er skipuð fimm einstaklingum; lögfræðingi, tölvunarfræðingi og þremur viðskiptafræðingum, og var endurkjörin á síðasta aðalfundi sem haldinn var þann 10. mars 2023. Styrkleikar stjórnarinnar eru fjölbreytt samsetning, víðtæk þekking úr atvinnulífinu og reynsla af stjórnasetu félaga í fjölbreyttum rekstri. Sérfræðiþekking og reynsla hvers stjórnarmanns nýtist vel í störfum stjórnarinnar. Stjórnin starfar eftir starfsáætlun sem samþykkt er frá aðalfundi til aðalfundar. Fundir eru að jafnaði haldnir mánaðarlega og oftast ef þurfa þykir. Stjórnarfundir voru í föstum skorðum á árinu 2022 og haldnir voru 18 fundir. Stjórn móðurfélags endurskoðar starfsreglur sínar árlega en þær kveða meðal annars á um hæfi stjórnarmanna, verkaskiptingu og skyldur stjórnarmanna. Reglurnar ná einnig yfir hlutverk og verksvið stjórnar og forstjóra, fyrirsvar stjórnar, upplýsingagjöf til stjórnar, fundarsköp og fundargerðir, ákvörðunarvald og skipan undirnefnda.

Stjórnin metur árlega störf sín og gerir sjálfsmat á samsetningu stjórnarinnar en hún telur sig búa yfir nauðsynlegri þekkingu og reynslu til að sinna störfum sínum.

Stjórn Sjóvá lífs er skipuð þremur einstaklingum; tölvunarfræðingi, viðskiptafræðingi og lögfræðingi. Stjórnin metur árlega störf sín og gerir sjálfsmat á samsetningu stjórnarinnar en hún telur sig búa yfir nauðsynlegri þekkingu og reynslu til að sinna störfum sínum. Stjórn Sjóvá lífs átti 8 fundi á árinu 2022.

Allir stjórnarmenn hafa undirgengist hæfismat Fjármálaeftirlitsins.

Skipurit Sjóvár kemur fram í eftirfarandi mynd:

Mynd B.1 – Skipurit Sjóvár

Forstjóri ber ábyrgð á daglegum rekstri samkvæmt stefnu og fyrirmælum stjórnar, sbr. 2 mgr. 68 gr., hlutafélagalaga. Áhættustýring og gæðamál, persónuvernd, regluvarsla, fjárfestingar, mannaúður og trygginga- og tölfraðigreining heyra beint undir forstjóra. Allri daglegri starfsemi dótturfélagsins Sjóvá lífs er útvistað til móðurfélagsins. Framkvæmdastjórn skipa forstjóri og framkvæmdastjórar fjögurra megin sviða félagsins. Forstjóri er einnig framkvæmdastjóri Sjóvá lífs sem og annars dótturfélags, Sjóvá Forvarnarhúsið.

B.1.1.2 MEGINSVIÐ SJÓVÁR SAMSTÆÐU

Starfseminni er skipt upp í fjögur megin svið: fjármál og upplýsingatækni, sala og ráðgjöf, tjónabjónusta og markaðsmál og viðskiptaþróun. Hver framkvæmdastjóri ber ábyrgð á tilteknu ábyrgðarsviði gagnvart forstjóra:

Fjármál og upplýsingatækni bera ábyrgð á innheimtu og reikningshaldi, uppgjörum, fjárhagsupplýsingum, áætlanagerð, viðskiptagreind og upplýsingatækni.

Sala og ráðgjöf ber ábyrgð á ráðgjöf, þjónustu og sölu á sviði líf- og skaðatrygginga, útibúum og umboðsneti, stofnstýringar auk endurtrygginga.

Tjónabjónusta ber ábyrgð á tjónaskráningu, uppgjóri tjóna, bótaákvörðunum, tjónaskoðun og endurmati á skráðum tjónum. Undir tjónasvið fellur einnig lögfræðiráðgjöf.

Markaðsmál og viðskiptaþróun ber ábyrgð á stafrænni þróun, vörustjórnun og þróun skilmála auk annarra verkefna sem snúa að þróun. Jafnframt ber sviðið ábyrgð á markaðsmálum og forvörnum.

B.1.1.3 HELSTU NEFNDIR STJÓRNKERFISINS

Tilnefningarnefnd

Hlutverk tilnefningarnefndar er að tilnefna einstaklinga til stjórnarsetu fyrir aðalfund félagsins. Skal nefndin vinna að hagsmunum allra hluthafa og gæta þess að einstaklingar sem tilnefndir eru búi sem heild yfir nægilegri þekkingu og reynslu til að rækja hlutverk sitt. Nefndinni ber einnig að leggja mat á hvort frambjóðendur séu óháðir gagnvart félaginu eða hluthöfum sem eiga 10% hlut í félaginu eða meira. Tilnefningarnefnd er skipuð þremur nefndarmönnum sem kjörin er af hluthöfum á aðalfundi annað hvert ár.

Starfskjaranefnd

Nefndin markar starfskjarastefnu sem miðar að því að félagið sé ávallt samkeppnishæft og geti ráðið til sín framúrskarandi starfsfólk. Stefnan nær yfir helstu atriði í starfs- og launakjörum forstjóra, stjórnenda og starfsmanna og skal fylgja mannréttindastefnu félagsins ásamt því að taka afstöðu til áhrifa launa á áhættutöku og -stýringu félagsins í samræði við endurskoðunarnefnd. Starfskjarastefnu skal endurskoða árlega og skal

greiða atkvæði um hana á aðalfundi. Starfskjaranefnd er skipuð öllum stjórnarmönnum móðurfélags. Starfskjarastefnu má finna á vefsíðu Sjóvá.

Endurskoðunarnefnd

Endurskoðunarnefnd Sjóvár er skipuð þremur nefndarmönnum sem kosnir eru af stjórn félagsins. Hlutverk nefndarinnar er einkum að hafa eftirlit með vinnuferli við gerð reikningsskila, áhættustýringu og virkni innra eftirlits, jafnframt hefur nefndin umsjón með mati á innri og ytri endurskoðendum. Starfsreglur endurskoðunarnefndar má finna á vefsíðu Sjóvá.

Áhættu- og öryggisnefnd

Hlutverk nefndarinnar er að vera framkvæmdastjórn samstæðunnar til stuðnings við greiningu og stýringu á þeim áhættum sem félögin standa frammi fyrir. Áhættu- og öryggisnefnd hefur einnig yfirumsjón með því að unnið sé að samhæfðri áhættustýringu. Nefndin skal hafa yfirsýn yfir virkni gæðakerfis, innra eftirlit og að öryggismál séu ávallt í takti við þarfir félaganna og uppfylli lög og reglur. Nefndin rýnir áhættustefnu, ORSA stefnu, upplýsingaöryggisstefnu, upplýsingatæknistefnu, stefnu um útvistun, stefnu um gæði gagna og gæðastefnu áður en þær eru lagðar fyrir stjórn til samþykktar. Nefndin hefur eftirlit með og tekur ákvörðun um eigin áhættu og endurtryggingavernd félaganna að tillögu framkvæmdastjóra sölu og ráðgjafar sem sér um endurtryggingar félagsins. Í nefndinni sitja áhættustjóri sem er formaður nefndarinnar, forstjóri og framkvæmdastjórn.

Fjárfestinganefnd

Nefndin gegnir lykilhlutverki í stýringu áhættu tengdri fjárfestingum. Í reglum stjórnar Sjóvár annars vegar og Sjóvá lífs hins vegar um fjárfestingastarfsemi félaganna eru skýrðar heimildir forstjóra, og framkvæmdastjóra Sjóvá lífs, til ákvarðana um fjárfestingar án fyrirfram ákveðins samþykkis stjórnar. Fjárfestinganefnd, sem skipuð er forstjóra, framkvæmdastjóra fjármála og upplýsingatæknisviðs, forstöðumanni fjárfestinga og staðgengli forstöðumanns fjárfestinga, fer sameiginlega með fjárfestingaumboð forstjóra. Hlutverk nefndarinnar er að hafa yfirumsjón með fjárfestingum samstæðunnar og ber nefndin ábyrgð á að rýna fjárfestingastefnurnar og bera undir stjórnir til samþykktar að minnsta kosti einu sinni á ári.

Upplýsingaöryggisnefnd

Upplýsingaöryggisnefnd Sjóvár samstæðunnar fer yfir mál tengd upplýsingaöryggi félagsins. Nefndina skipa Forstöðumaður UT, þróunarstjórar vef og SAP lausna, rekstrarstjóri UT, sem er jafnframt öryggisstjóri UT ásamt sérfræðing gæðamála hjá UT og sérfræðing áhættustýringar og gæðamála. Nefndin hittist að jafnaði fjórum sinnum á ári og fer yfir niðurstöður endurskoðunar og öryggisúttekta, skráningu frávika og aðra rýni tengda upplýsingaöryggi.

Persónuverndarfulltrúi

Sjóvá hefur tilnefnt persónuverndarfulltrúa sem einstaklingar geta haft samband við með öll mál er tengjast vinnslu persónuupplýsinga þeirra og hvernig þeir geta neytt réttar síns samkvæmt lögum um persónuvernd. Að auki starfar samstarfshópur um mál er snúa að persónuvernd og álitamálum þar um er upp kunna að koma.

B.1.1.5 LYKILSTARFSSVIÐ

Fjögur lykilstarfssvið eru starfræk en það eru áhættustýring og gæðamál, starfssvið tryggingastærðfræðings, innri endurskoðun og regluvarsla. Einingarnar áhættustýring, starfssvið tryggingastærðfræðings og regluvarsla heyra beint undir forstjóra. Innri endurskoðun er útvistað og heyrir beint undir stjórn.

Áhættustýring og gæðamál

Deildin hefur yfirumsjón með samhæfðri áhættustýringu og eftirliti, sem nær til allra rekstrarþátta félaganna, og tryggir viðeigandi umgjörð samhæfðar áhættustýringar og gjaldþolsreglna. Einingin heyrir beint undir forstjóra sem tryggir sjálfstæði hennar og hefur einingin víðtækar heimildir til upplýsingaöflunar. Forstöðumaður áhættustýringar og gæðamála ber einnig ábyrgð á mótun og verkstjórn með reglum um greiningu áhættuþátta. Hann leiðir vinnu við áhættustefnu félagsins, sem lýsir umgjörð áhættustýringar, í samstarfi við stjórnir og framkvæmdastjórn félaganna, þ.m.t. að skilgreina áhættumælikvarða og þolmörk með stjórnnum. Einnig leiðir hann áhættu- og öryggisnefnd sem m.a. mótar áhættustefnu félaganna og endurskoðar hana. Nefndin hefur eftirlit með að reglum um áhættustýringu sé framfylgt og ber ábyrgð á því að gripið sé til viðeigandi aðgerða. Forstöðumaður áhættustýringar og gæðamála ber ábyrgð á eftirliti með áhættustefnum.

Auk þeirra krafna um hæfi og hæfni sem getið er í lögum nr. 100/2016 um váttryggingastarfsemi er gerð krafa um viðtæka þekkingu áhættustjóra á áhættustýringu og umtalsverða reynslu af störfum á sviði áhættustýringar.

Tryggingastærðfræðingur

Tryggingastærðfræðingur er forstöðumaður trygginga- og tölfraeðigreiningar og ber meðal annars ábyrgð á útreikningi á váttryggingaskuld. Eftirfarandi þættir eru á starfssviði tryggingastærðfræðings auk ofangreinds; mat á gæðum gagna sem notuð eru við útreikninga á váttryggingaskuld, upplýsir stjórn um áreiðanleika váttryggingaskuldar, gefur álit á áhættutöku félaganna vegna váttrygginga, gefur álit á endurtryggingavernd félaganna, ber ábyrgð á útreikningi gjaldþolskröfu SCR og gætir að samkvæmni sé á milli gjaldþolskröfu og yfirfærslu váttryggingaáhættu. Þá eru skýrslur til Fjármálaeftirlitsins unnar hjá einingunni sem og skýrslur um eigið áhættu- og gjaldþolsmat og skýrsla um gjaldþol og fjárhagslega stöðu í samvinnu við áhættustýringu. Þá eru einnig unnar ítarlegar afkomugreiningar og endurskoðun iðgjaldaskráa í tengslum við þær.

Innri endurskoðun

Innri endurskoðun er útvistað. Stjórnir Sjóvár og Sjóvá lífs ráða innri endurskoðanda og endurskoðunarnefnd metur óhæði hans og hefur eftirlit með störfum hans. Innri endurskoðun veitir óháða og hlutlæga staðfestingu og ráðgjöf sem er virðisaukandi og bætir rekstur félaganna. Innri endurskoðandi hefur ótakmarkaðan aðgang að öllum þáttum í starfsemi Sjóvár sem tryggir að hann nái markmiðum endurskoðunar. Innri endurskoðandi fer yfir niðurstöður sínar á fundi með stjórnendum annars vegar og endurskoðunarnefnd og stjórn hins vegar. Innri endurskoðun var útvistað til Ernst & Young ehf. á árinu 2018. Formaður endurskoðunarnefndar er ábyrgðarmaður vegna útvistar.

Regluvarsla

Regluvarsla ber ábyrgð á að fylgjast með og meta reglulega stefnur, verkferla og verklagsreglur Sjóvár sem miða að því að félögin, stjórnir og starfsmenn þess starfi í samræmi við lög, reglur og önnur stjórnvaldsfyrirmæli. Regluvörður metur áhrif lagabreytinga á starfsemi félaganna og veitir ráðgjöf til stjórna og starfsmanna. Forstjóri skal ráða regluvörð og skal stjórn samþykkja ráðningu hans og er hann sjálfstæður í störfum sínum. Regluvörður mótar og viðheldur hlítningarstefnu ásamt því að greina og meta hlítningaráhættu. Hann ber ábyrgð á eftirliti með hlítningaráhættu og að hún sé auðkennd og metin innan félaganna. Þá hefur hann umsjón með því að reglum félagsins um viðskipti aðila á innherjalista og meðferð innherjaupplýsinga sé framfylgt og að eftirfylgni sé í samræmi við lög um aðgerðir gegn markaðssvikum og reglur Fjármálaeftirlitsins nr. 1050/2012 um meðferð innherjaupplýsinga og viðskipti innherja. Innri endurskoðandi skal hafa eftirlit með störfum regluvarðar.

B.1.2 HELSTU BREYTINGAR Á ÁRINU 2022

Helstu breytingar sem gerðar voru á stjórnkerfi félagsins á árinu voru að framkvæmdastjóri sölu og ráðgjafar lét af störfum og var forstöðumaður fyrirtækjaráðgjafar ráðinn í hans stað. Jafnframt var komið á laggirnar nýju stoðsviði, markaðsmál og viðskiptaþróun, og var forstöðumaður stefnumótunar og viðskiptaþróunar gerður að framkvæmdastjóra sviðsins.

B.1.3 STARFSKJARASTEFNA

Starfskjarastefnan nær yfir helstu atriði í starfs- og launakjörum forstjóra, stjórnenda og starfsmanna félagsins og dótturfélag þess. Við framkvæmd stefnunnar skal jafnframt farið eftir mannréttindastefnu Sjóvár.

Starfskjör stjórnarmanna

Starfskjör stjórnarmanna eru ákveðin fyrir komandi starfsár á aðalfundi félagsins ár hvert. Skulu laun stjórnarmanna taka mið af þeim tíma sem þeir þurfa að verja til starfsins og þeirri ábyrgð sem á þeim hvílir.

Starfskjör

Starfskjör allra starfsmanna skulu ítarlega tilgreind í skriflegum ráðningarsamningi þar sem skýrt kemur fram hver eru föst laun, lífeyrissjóðir, orlof, önnur hlunnindi og uppsagnarfrestur.

Einungis er heimilt við sérstök skilyrði, að mati stjórnar, að gera sérstakan starfslokasamning við forstjóra. Skal færa þá ákvörðun til bókar á stjórnarfundi ásamt röksemdum. Það sama á við um æðstu stjórnendur.

Laun og hlunnindi forstjóra, lykilstjórnenda og stjórnar samstæðunnar greinast þannig:

	2022		2021	
	Laun og hlunnindi	Mótframlag í lífeyrissjóð	Laun og hlunnindi	Mótframlag í lífeyrissjóð
Björgólfur Jóhannsson, stjórnarformaður	9.712	1.117	9.320	1.072
Hildur Árnadóttir, varaformaður	6.773	779	5.985	688
Guðmundur Örn Gunnarsson, stjórnarmaður	7.806	898	6.590	758
Ingi Jóhann Guðmundsson, stjórnarmaður	4.946	569	4.750	546
Ingunn Agnes Kro, stjórnarmaður	4.946	569	4.750	546
Erna Gísladóttir, varamaður	415	48	398	46
Garðar Gíslason, varamaður	701	81	0	0
Hermann Björnsson, forstjóri	55.014	13.120	55.407	13.218
Fjórir framkvæmdastjórar	139.085	27.762	159.984	22.300

Mynd B.2 - Laun og hlunnindi 2022 og 2021

Í árslok 2022 áttu forstjóri og framkvæmdastjórar félagsins 1.506 þús. hluti í félaginu og hlutafé í Sjóvá í eigu stjórnarmanna og tengdra félaga voru 184.370 þús. hlutir.

Hvatakerfi

Stjórn er heimilt að greiða starfsmönnum og stjórnendum árangurstengdar greiðslur á grundvelli sérstaks kaupaukakerfis sem stjórnin samþykkir að fengnu álitum starfskjaranefndar.

Hvorki kaupréttarsamningur né hvatakerfi eru í gildi og verða ekki nema með samþykki hluthafafundar. Engin sérstök eftirlaunaákvæði eru fyrir hendi er varða snemmtekin eftirlaun einstakra starfsmanna.

B.1.4 VEIGAMIKIL VIÐSKIPTI (LYKILSTARFSMANNA OG STJÓRNAR)

Hluti lykilstarfsfólks á hlutafé í Sjóvá og áttu ein viðskipti sér stað með þá hluti á árinu 2022 sem háð er tilkynningaskyldu skv. lögum um aðgerðir gegn markaðssvikum. Þau viðskipti átti Sigríður Vala Halldórsdóttir, framkvæmdastjóra fjármála og upplýsingatækni, með kaupum á 131.000 hlutum.

Viðskipti við tengda aðila, þ.e. við aðila sem hafa veruleg áhrif á félagið, stjórnarmenn, stóra hluthafa, forstjóra, lykilstjórnendur, endurskoðunarnefnd og aðra aðila þeim tengdum, eru einungis tryggingaviðskipti. Viðskipti við þessa tengdu aðila eru gerð á sambærilegum grundvelli og viðskipti við ótengda aðila og eru ekki veigamikil. Í heildina eru tekjur vegna tengdra aðila 415 m.kr. og gjöld 151 m.kr. vegna ársins 2022.

B.2 Kröfur um hæfi og hæfni

B.2.1 KRÖFUR UM FÆRNI, ÞEKkingU OG SérFRÆÐIKUNNAttU

Kröfur eru gerðar um færni, þekkingu og sérfræðikunnáttu þeirra er stjórn fyrirtækis og ábyrgðarmanna lykilstarfssviða þess. Fyrir ráðningu í starf eru skilgreindar kröfur um viðeigandi menntun og reynslu og lagt mat á færni sem fram kemur í ferilskrá viðkomandi. Leitast er við að senda aðila í persónuleikapróf og hæfnismat eftir því sem við á ásamt því að kanna umsagnir meðmælenda. Fyrir upphaf starfstíma skulu aðilar skila inn staðfestingu á menntun og sakavottorði.

B.2.1.1 MAT TILNEFNINGARNEFNDA

Tilnefningarnefnd fór yfir lykilhæfni og þekkingu fyrir stjórn Sjóvá, sem nefndin hafði áður skilgreint. Í kjölfarið lagði hún mat á þekkingu og hæfni frambjóðenda út frá lykilhæfniramma hér fyrir neðan.

Lykilhæfni og þekking	Grunnhæfni	Persónuhæfni	Áherslur
Stjórnunarreynsla í stórum fyrirtækjum	Rekstrarþekking	Gott siðferði	Áhersla á langtímaávinning hluthafa
Reynsla af tryggingamarkaði	Fjármálaþekking	Framsýni	Áhersla á jafnrétti og fjölbreytileika
Reynsla af fjármálamarkaði	Lögfræðiþekking	Geta til að taka erfiðar ákvarðanir	
Reynsla af áhættustjórnun	Stjórnunarþekking	Ákveðni	
Sérþekking á lögum	Tækniþekking	Góður liðsmaður	
Reynsla og skilningur á markaðsmálum	Endurskoðun	Samstarfshæfni	
Reynsla af langtíma stefnumótun		Setur fyrirtækið í forgang	
Reynsla af stjórnarsetu		Hæfni til að spyrja réttu spurninganna	

Mynd B.3 – Lykilhæfni og þekking stjórnar Sjóvá

Við mat á tilnefningum til stjórnar horfir tilnefningarnefnd til þess að stjórnin myndi sterka og faglega heild í þágu félagsins og hluthafa þess. Æskilegt er að einstakir stjórnarmenn búi að þekkingu og hæfni á sem flestum ofangreindum sviðum og að sem flestir þættir endurspeglir í sitjandi stjórn. Aðrir þættir s.s. þekking á starfsemi félagsins, samfella í stjórnun, aðstaða frambjóðenda til að sinna þeim krefjandi verkefnum sem stjórnarseta felur í sér, kynjahlutföll, aldursdreifing og fleiri þættir komu einnig til skoðunar við gerð endanlegrar tillögu tilnefningarnefndar.

B.2.2 LÝSING Á FERLI TIL AÐ META HÆFI OG HÆFNI

Auk fyrrnefndra krafna í B.2.1 hefur Sjóvá sett fram hæfismat fyrir ábyrgðarmenn lykilstarfssviða sem byggir í grunninn á sömu efnisþáttum og teknir eru fyrir í mati Fjármálaeftirlitsins á hæfi forstjóra váttryggingafélaga. Er tilgangur hæfismatsins jafnframt sá hinn sami, þ.e. að kanna þekkingu, skilning og viðhorf til helstu efnisatriða sem tengjast starfssviði viðkomandi lykilstarfsmanns. Fjármálaeftirlitið metur hæfi forstjóra og stjórnarmanna. Árlegt mat er framkvæmt á hæfi forstjóra og formanna stjórnar af hálfu stjórnar. Stjórnir framkvæma árlega mat á eigin störfum.

B.3 Áhættustýring og eigið áhættu- og gjaldþolsmat

B.3.1 ÁHÆTTUSTÝRINGARKERFI FÉLAGSINS

Áhættustefna lýsir umgjörð samhæfðrar áhættustýringar hjá móðurfélaginu Sjóvá og hjá dótturfélaginu Sjóvá líf. Áhættustefnan er sett í samræmi við lög um váttryggingastarfsemi nr. 100/2016. Stefnan er rýnd árlega og var núverandi stefna samþykkt af stjórn móðurfélags í desember 2022 og stjórn Sjóvá lífs í janúar 2023. Samhæfð áhættustýring er einn af grunnþáttum í stjórnkerfi og felur í sér sjálfsmat á öllum fyrirsjáanlegum áhættum starfseminnar. Samhæfð áhættustýring er höfð til grundvallar í skipulagi og ákvarðanatöku og hefur

verklag verið innleitt til að greina, mæla og draga úr og/eða dreifa áhættum sem steðjað geta að í rekstri með það að markmiði að vernda félögin, viðskiptavinum og váttryggða.

Áhættustýring nær yfir þá áhættuþætti sem notaðir eru við útreikning á gjaldþolskröfu; váttryggingaáhættu, áhættu við eigna- og skuldastýringu, markaðsáhættu, lausafjáráhættu, samþjöppunaráhættu, rekstraráhættu, eiginfjáráhættu og áhættu vegna mótaðila og endurtryggingaverndar. Í útreikningi á gjaldþolskröfu er jafnframt tekið tillit til tapgleypni frestaðra skatta. Félögin hafa skilgreint ábyrgðaraðila og áhættumælikvarða fyrir einstaka áhættuþætti ásamt áhættuvilja og þölmörk fyrir mælikvarðana.

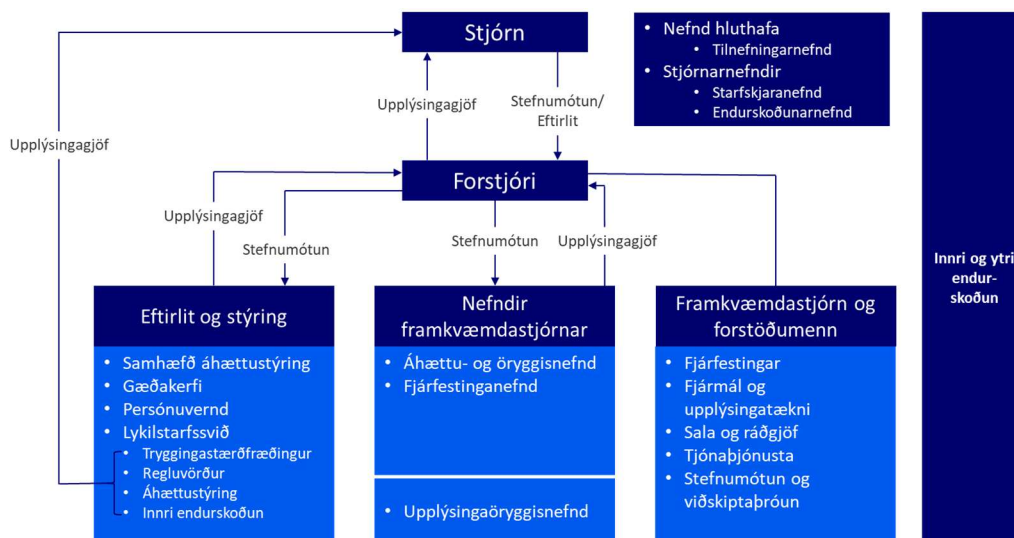
Áhættuvilji segir til um hvar eftirsóknarvert sé að félögin standi en þölmörk segja til um hvar fullnægjandi er að félögin standi. Ef mæling reynist umfram þölmörk skal forstöðumaður áhættustýringar og gæðamála eða áhættu- og öryggisnefnd upplýst um það. Frávik frá áhættustefnu skulu kynnt stjórn á næsta stjórnarfundum nema frávik á rekstrarhæfi félaganna sem skulu tilkynnt stjórnnum tafarlaust. Lögð er rík áhersla á ábyrgð stjórnenda á áhættum sem tengjast þeirra ábyrgðarsviði. Þá kemur forstöðumaður áhættustýringar og gæðamála reglulega fyrir stjórnir til að fjalla um starfsemi áhættustýringar, áhættuskýrslu og eigið áhættu- og gjaldþolsmat (ORSA).

Forstöðumaður áhættustýringar og gæðamála og tryggingastærðfræðingur hafa eftirlit með Solvency II tilskipuninni hjá Sjóvá. Forstöðumaður áhættustýringar og gæðamála leiðir áhættustýringu og hefur eftirlit með samhæftri áhættustýringu og áhættumælingum og að unnið sé í samræmi við áhættustefnu. Hann ber einnig ábyrgð á skýrslugjöf til stjórnar varðandi áhættustýringu. Þá ber forstöðumaður ábyrgð á ORSA og hefur eftirlit með að framkvæmdar séu áhættugreiningar á öllum þáttum í starfsemi.

Áhættu- og öryggisnefnd endurskoðar reglulega uppbyggingu áhættustýringar, yfirfer helstu áhættur með ábyrgðaraðilum og tekur ákvörðun um umfang endurtryggingaverndar.

Áhættustýring og gæðamál hefur eftirlit með hlítingu fjárfestingastefna en hún rammur inn þær fjárheimildir sem stjórnir hafa sett. Ársfjórðungslega er lagt mat á gjaldþol en oftast ef þörf krefur. Í reglum um fjárfestingastarfsemi og fjárfestingarstefnum er skilgreint í hvaða tilfellum það er.

Félögin hafa komið upp verklagi sem tryggir að stjórnendur og starfsmenn fái þjálfun í að þekkja áhættur sem geta haft áhrif á rekstur, viðskiptavinum og váttryggða. Þetta verklag segir jafnframt til um hvernig skuli tilkynna, skrá, meta, mæla, stýra og/eða milda þær áhættur sem um ræðir og víxltengsl milli þeirra. Einnig leggur framkvæmdarstjórn mat á þær áhættur sem skipta reksturinn hvað mestu máli og eru stærstar á líðandi stundu, svokallaðar ORSA áhættur.

Mynd B.4 – Áhættustýring – verklag og nefndir

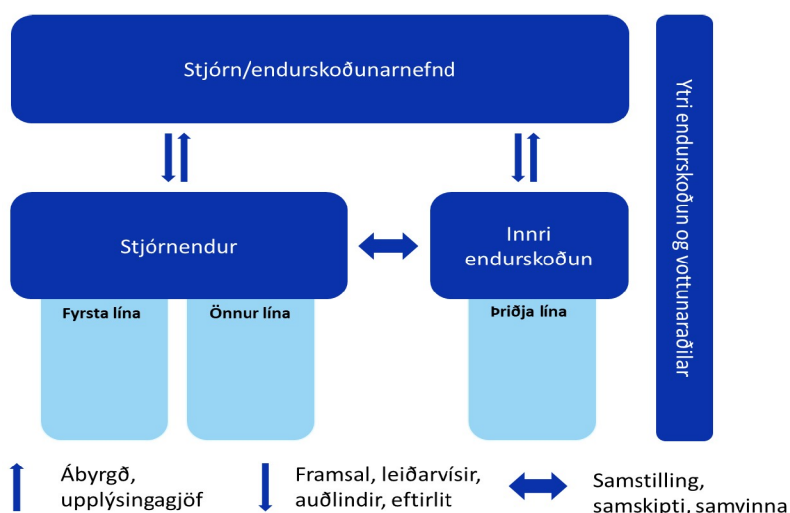
Þriggja línu líkan hefur verið innleitt með það að markmiði að hjálpa félaginu að ná settum markmiðum, stuðla að sterkri stjórnýsly og áhættustýringu og tryggja skilvirk samskipti.

Fyrsta (varnar-) lína samanstendur af stjórnendum og almennu starfsfólki sem sér um daglegan rekstur. Línan er ábyrg fyrir daglegri starfsemi, mati á áhættu, framkvæmd innra eftirlits og stýringu áhættu byggðri á stefnum og verklagsreglum og tryggir hún fylgni við lög, reglur og innri stefna félagsins. Henni er ætlað að koma á og viðhalda viðeigandi skipulagi og ferlum fyrir stjórnun á rekstri og áhættu, þ.m.t. innra eftirliti og stýringu fjármagns til að ná settum markmiðum.

Önnur (varnar-) lína samanstendur af eftirlitseiningunum áhættustýringu, regluvörslu og trygginga-stærðfræðingi ásamt innri úttektum. Hún aðstoðar við áhættumat og mótun innra eftirlitskerfis félagsins og er hlutverk hennar stuðningur og eftirlit með fyrstu línu, m.a. að farið sé að stjórnvaldsfyrirmælum og innri stefnum.

Að lokum er (varnar-) lína þrjú og undir þá línu fellur innri endurskoðandi, sem er sjálfstæður og óháður í störfum sínum.

Mikilvægt er að allar þrjár línurnar vinni þétt saman sem skapar skilvirkt eftirlitskerfi og stjórnkerfi. Líta má svo á að ytri endurskoðandi og vottunaraðilar séu hluti af svokallaðri fjórðu línu, þar sem það er ekki hluti af innra eftirlitinu, en gegnir samt sem áður mikilvægu hlutverki fyrir félagið.

Mynd B.5 – Þriggja línu líkan

B.3.2 EIGIÐ ÁHÆTTU- OG GJALDPOLSMAT

Að minnsta kosti árlega er framkvæmt eigið áhættu- og gjaldpolsmat (ORSA) til að greina og meta áhættur félagsins og til að meta virkni áhættustýringar og gjaldpolskröfu, bæði núverandi sem og sýn til framtíðar. Matið er einnig framkvæmt við stórfelldar breytingar eða þegar nýjar áhættur yfir ákveðnu umfangi greinast eða skapast í rekstri eða starfsemi. Í fjárfestingareglum kemur fram að fari gjaldpolslutfall undir skilgreindan áhættuvilja stjórnar þá skuli fara fram nýtt áhættu- og gjaldpolsmat.

Í tengslum við gerð rekstraráætlunar er stillt upp efnahagsreikningi sem lýsir sýn Sjóvár til fimm ára. Niðurstaðan er kynnt stjórn til samþykktar og liggur því til grundvallar stefnumótunar. Stjórn og framkvæmdastjórn koma að yfirferð og mati á stærstu áhættum og er markvisst unnið að því að tilgreina, meta og mæla þær áhættur sem félagið samþykkir.

Gjaldpolskröfur Sjóvár og Sjóvá lífs eru reiknaðar samkvæmt svokallaðri staðalreglu sem gefin er út af EIOPA (European Insurance and Occupational Pension Authority) og lagt mat á hve vel reglan á við starfsemi og áhættusnið. Markmiðið er að leggja mat á hvort reiknað heildargjaldpól sé nægilegt miðað við undirliggjandi áhættur. Á heildina litið telja félögin staðalregluna lýsandi fyrir áhættusnið samstæðunnar þó ákveðnir þættir séu kannaðir sérstaklega. Í eigin áhættu- og gjaldpolsmati eru þeir þættir útlistaðir og eigið mat á gjaldpolskröfunni birt. Félögin meta niðurstöðu beggja útreikninga en styðjast við niðurstöður staðalreglunnar. Heimilt er skv. 104. gr. laga nr. 100/2016 að nota eigið líkan telji Sjóvá áhættusnið víkja verulega frá staðalreglunni. Ekki eru áform um hjá Sjóvá að sækja um eigið líkan.

B.4 Innra eftirlit hjá Sjóvá og regluvarsla

B.4.1 INNRA EFTIRLITSKERFI

Innra eftirlitskerfi Sjóvár er ferli sem mótað er af stjórn, stjórnendum og starfsmönnum. Komið hefur verið á virku innra eftirlitskerfi sem á að veita hæfilega vissu um að félögin nái settum markmiðum sínum, bæði fjárhags- og stjórnunarlegum, að veittar séu réttar og áreiðanlegar fjárhags- og ófjárhagslegar upplýsingar á réttum tíma og að starfað sé í samræmi við lög, reglugerðir og innri reglur. Innra eftirlitskerfið skiptist í eftirlitsumhverfið, áhættumat, eftirlitsaðgerðir, upplýsingar og samskipti og stjórnendaeftirlit.

Eftirlitskerfið samanstendur af stefnum, ferlum og öðrum gæðaskjölum félaganna. Það byggir meðal annars á samtímaeftirliti, skráningu og meðhöndlun á áhættum, ábendingum, áhættugreiningum, úrbótaverkefnum, sem og athugasemdum innri úttekta, endurskoðenda og annarra eftirlits- og úttektaraðila. Reglulega er farið yfir skráningar í kerfinu í áhættu- og öryggisnefnd. Þessi atriði geta orðið hluti af þeim áhættum sem félögin telja vera helstu áhættur. Endurskoðunarnefndir hafa eftirlit með fyrirkomulagi og virkni innra eftirlitsins. Innri endurskoðendur framkvæma endurskoðun og úttektir til að tryggja hæfilega vissu um að félögin nái árangri og skilvirkni í starfseminni. Innri úttektir eru framkvæmdar af starfsmönnum sem hafa fengið sérstaka þjálfun til þess. Tilgangur innri úttekta er að sannreyna hvort að unnið sé eftir skráðum stefnum, reglum og verkferlum.

Í gegnum gæðakerfi hefur Sjóvá innleitt skilvirkt stjórnkerfi sem inniheldur skráð verklag og skýra skiptingu ábyrgðar. Gæðakerfið gegnir lykilhlutverki í stýringu áhættu. Stjórnendur bera ábyrgð á að starfsmenn fylgi skráðu verklagi í gæðakerfinu en áhersla er lögð á að hver og einn starfsmaður beri ábyrgð á gæðum vinnu sinnar, þjónustu og upplýsingaöryggi. Öll skjöl í gæðakerfinu hafa ábyrgðaraðila sem skal rýna þau árlega. Fylgst er með framkvæmd verklags í reglulegum innri úttektum sem og í innri og ytri endurskoðun. Gæðastjóri ber ábyrgð á því að gæðakerfið sé virkt og sé áreiðanlegur vegvísir fyrir starfsfólk.

B.4.2 REGLUVARSLA

Regluvörður hefur eftirlit með skráningu á innherjalista og meðferð innherjaupplýsinga. Hann hefur eftirlit með breytingum á almennum lögum og reglum er varðar starfsemina og hlítinu við þær. Mótun og innleidd hefur verið hlítungarstefna og -áætlun. Nánar er fjallað um starfssvið regluvörslu í kafla B.1.1.5.

B.5 Starfssvið innri endurskoðanda

Stjórnir Sjóvár og Sjóvá lífs ráða innri endurskoðanda en endurskoðunarnefndir meta óhæði hans og hafa eftirlit með störfum hans, en starfssviðið heyrir beint undir stjórn. Árlega leggur innri endurskoðandi fram endurskoðunaráætlun til samþykktar af endurskoðunarnefndum og stjórnnum en áætlunin er hluti af þriggja ára endurskoðunaráætlun. Innri endurskoðandi hefur ótakmarkaðan aðgang að öllum þáttum í starfsemi samstæðunnar sem tryggir að hann nái markmiðum endurskoðunar. Innri endurskoðandi hefur samskipti við ytri endurskoðanda og fær ytri endurskoðandi aðgang að skýrslum innri endurskoðanda þegar niðurstöður liggja fyrir. Helstu verkefni innri endurskoðunar er að greina og meta hvort eftirlitsferlar eða -kerfi séu viðeigandi og skilvirk. Skýrslur innri endurskoðanda eru kynntar stjórnendum, afhentar og kynntar endurskoðunarnefndum til umsagnar áður en þær eru kynntar stjórnnum. Innri endurskoðandi fundar reglulega með forstjóra, sem jafnframt er framkvæmdastjóri Sjóvá lífs, endurskoðunarnefndum og stjórnnum. Árlega er haldinn sérstakur fundur þar sem stjórn, endurskoðunarnefnd og ytri og innri endurskoðendur fjalla um innra eftirlit og áhættustýringu.

Innri endurskoðun er útvistuð hjá Sjóvá, á grundvelli útivistunarsamnings, til Ernst & Young ehf. og sjá þær Margrét Pétursdóttir, Ágústa Berg og Ingigerður Stella Logadóttir um innri endurskoðun.

B.6 Starfssvið tryggingastærðfræðings

Tryggingastærðfræðingur er forstöðumaður trygginga- og tölfræðigreiningar hjá Sjóvá og leiðir starfssvið tryggingastærðfræðings. Helstu verkefni einingarinnar eru útreikningur váttryggingaskuldar, útreikningur á gjaldþolskröfu og lágmarksfjármagni, gæði gagna, skýrsluskil til Fjármálaeftirlitsins, afkomugreiningar og iðgjaldaskrár, aðkoma að eigin áhættu og gjaldþolsmati í samvinnu við áhættustjóra auk þess að gefa álit á áhættutöku og endurtryggingavernd.

B.7 Útvistun

Sjóvá útvistar rekstrar- og þróunarverkefnum, sem og vinnslu upplýsinga að hluta eða öllu leyti ef það er talið leiða til eins eða fleiri eftirtalinna þátta: minni áhættu, aukins öryggis, lægri kostnaðar og/eða aukinna afkasta.

Sjóvá framkvæmir áhættugreiningu fyrir þau verkefni sem til stendur að útvista og tryggir þannig að ávallt sé tekið mið af innri stefnum Sjóvár, sérstaklega upplýsingatæknistefnu, upplýsingaöryggisstefnu og áhættustefnum.

Regluvörður eða lögfræðiráðgjöf veitir ráðgjöf við samningagerð og tryggir þannig að tekið sé tillit til laga, reglna og annarra viðmiða s.s. tilmæla Fjármálaeftirlitsins og EIOPA.

Rekstrarstjóri/öryggisstjóri upplýsingatæknisviðs veitir ráðgjöf varðandi upplýsingatækniöryggi.

Sjóvá tryggir að ávallt sé fyrir hendi næg yfirsýn og kunnátta innan félagsins vegna þeirra verkefna sem útvistað er á hverjum tíma. Virkt eftirlit skal vera með útvistun til að tryggja yfirsýn og auðvelda Sjóvá að taka yfir eða færa verkefni til annarra útvistunaraðila.

Sjóvá tryggir að í öllum útvistunarsamningum sé kveðið á um trúnað og að eftirlitsstofnanir hafi ávallt fullan aðgang að upplýsingum sem tengjast útvistuninni með sama hætti og ef viðkomandi eftirlitsaðili leitaði eftir upplýsingum hjá félaginu.

Eftirfarandi mikilvægum verkefnum hefur verið útvistað: innri endurskoðun, hýsingu og grunnrekstri upplýsingakerfa, almennum grunnrekstri SAP og milliinnheimtu vanskilakrafna. Hjá Sjóvá líf er allri almennri starfsemi útvistað til móðurfélagsins. Öll útvistun á mikilvægri starfsemi og verkefnum er innan íslenskrar lögsögu.

Áður en verkefnum er útvistað metur Sjóvá áhættu af fyrirhugaðri útvistun verkefna út frá undirliggjandi rekstraráhættu sem leiðir af eðli og umfangi þeirra. Við slíkt mat er horft til þess hvort útvistun kunnir að leiða til hagsmunaárekstra. Mat er endurskoðað ef upp koma alvarlegir ágallar á virkni útvistaðra verkefna eða upplýsingar um verulegar breytingar á þjónustu eða högum útvistunaraðila. Þess er gætt að útvistun komi ekki í veg fyrir góða stjórnarhætti og að hún feli ekki í sér óþarfa áhættu fyrir rekstur félagsins, þ.á.m. orðspors- og samþjöppunaráhættu. Ávallt er leitast við að tryggja að útvistunaraðili búi yfir tilskilinni hæfni til að sinna útvistuðum verkefnum.

B.8 Aðrar upplýsingar um stjórnkerfi

Sjóvá telur að stjórnkerfið sé virkt og fullnægjandi, miðað við eðli, umfang og flækjustig þeirrar áhættu sem fylgir rekstri félagsins, og er það mat í samræmi við niðurstöður innri úttekta sem framkvæmdar eru reglulega sem og árlegra úttekta innri og ytri endurskoðenda.

Ekki er um aðrar veigamiklar upplýsingar um stjórnkerfi að ræða en þær sem fram koma í köflum B.1-B.7.

C Áhættusnið

Samantekt áhættusniðs

Áhættustefna lýsir umgjörð samhæfðrar áhættustýringar hjá Sjóvá-Almennum tryggingum hf., móðurfélaginu, og hjá dótturfélaginu Sjóvá-Almennum líftryggingum hf. Áhættustefnan var sett saman í samræmi við lög um váttryggingastarfsemi nr. 100/2016. Stefnan er rýnd árlega og var núverandi stefna samþykkt af stjórn í desember 2022.

Auk áhættustefnu hafa verið settar stefnur fyrir helstu áhættuþætti en þeir eru váttryggingaáhætta, áhætta við eigna- og skuldastýringu, markaðsáhætta, lausafjáraáhætta, samþjöppunaráhætta, rekstraráhætta, eiginfjáraáhætta, tapgleygni frestaðs skatts og áhætta vegna mótaðila og endurtryggingaverndar. Félögin hafa skilgreint ábyrgðaraðila og stýringar fyrir einstaka þætti sem skilgreindir eru í viðeigandi stefnum.

Framkvæmdastjórn mótar og samþykkir reglulega mælikvarða sem fylgjast skal með sem tryggja hlítinu við áhættustefnu félaganna. Einnig er samþykkt hversu oft skal framkvæma mælingar fyrir hvern mælikvarða og hvaða aðili framkvæmdastjórnar ber ábyrgð á því að haldið sé utan um mælingar.

Framkvæmdastjórn skilgreinir þolmörk fyrir þá mælikvarða sem við á, en aðrir mælikvarðar eru frekar ætlaðir til þess að fylgjast með þróun milli tímabila. Þolmörk skulu sett með tilliti til þess hvað framkvæmdastjórn telur starfsemina þola, þ.e. hvenær talin er ástæða til að flagga í áhættuskýrslu til stjórnar. Mótun þolmarka tekur mið af skilgreindum áhættuvilja sem lýsir vilja stjórnenda til áhættutöku til að ná markmiðum félaganna.

Ef niðurstöður mælinga leiða í ljós að mælikvarði liggur utan þolmarka ber að upplýsa áhættustjóra og/eða áhættu- og öryggisnefnd félagsins. Áhættustjóri tilkynnir stjórn fráviknið strax eða í síðasta lagi í næstu ársfjórðungslegu áhættuskýrslu.

Í áhættuskýrslu sem er gefin út ársfjórðungslega og kynnt stjórnnum má finna mælikvarða sem taldir eru endurspeglja þróun áhættu félagsins.

C.1 Váttryggingaáhætta

C.1.1 VEIGAMIKLIR ÁHÆTTUÞÆTTIR

Áhættan sem felst í hverjum váttryggingasamningi samanstendur af áhættu á að váttryggður atburður eigi sér stað og óvissu um endanlega tjónsfjárhæð. Félögin hafa skilgreint váttryggingaáhættu sem áhættuna á tapi eða ófyrirséðri breytingu á virði váttryggingaskuldbindinga vegna ófullnægjandi verðlagningar eða mats á váttryggingaskuld. Helstu áhættuþættir váttryggingaáhættu eru sala váttrygginga og áhættumat, vöruþróun og verðlagning, afgreiðsla tjóna og mat á váttryggingaskuld.

Áhættan við sölu er að ófullnægjandi áhættumat liggi til grundvallar þannig að verðlagning sé ekki í samræmi við áhættutöku. Einnig er hætta á að skráðu verklagi og verðstefnu sé ekki fylgt, sem og að misræmi sé á milli skilmála og þeirrar vöru sem viðskiptavinur telur sig vera að kaupa.

Áhættan við vöruþróun og verðlagningu er að iðgjaldaskrá og verðstefna endurspegli ekki váttryggingalega áhættu.

Áhættan við afgreiðslu tjóna er að bótaskylda sé ranglega ákvörðuð eða rangar bótafjárhæðir greiddar.

Áhættan við ófullnægjandi mat á váttryggingaskuld er að skuldin reynist verða hærri en mat gerir ráð fyrir.

C.1.2 LÝSING Á AÐFERÐUM VIÐ MAT Á ÁHÆTTUÞÁTTUM

ÁHÆTTA VIÐ SÖLU VÁTRYGGINGA OG ÁHÆTTUMAT

Allir sem selja vörur félaganna skulu fylgja skráðu verklagi við sölu og ráðgjöf og tryggja þar með rétt og samræmd vinnubrögð. Áhættumat er lagt til grundvallar nýsölu. Verðlagning miðast við gögn um áhættu tjónasögu og skal fylgja verðstefnu.

Áhættunni er stýrt með ferlum sem fylgja ber í sölu á tryggingum og því áhættumati sem þar kemur fram. Helsta áhættan er að ekki reynist mögulegt að ná fullnægjandi iðgjöldum vegna markaðsaðstæðna eða vegna þess að mat á nægjanlegu iðgjaldi er ekki rétt.

Áhættan sem tekin er er takmörkuð með því að kaupa endurtryggingar á þeim áhættum sem metnar eru stærstar hjá félaginu. Ef tjónatíðni er vanmetin mun það koma niður á afkomu félagsins en endurtryggingavernd félagsins miðar að því að minnka tjónakostnað félagsins í stórum tjónum en tekur almennt ekki á tjónatíðni.

ÁHÆTTA VEGNA VERÐLAGNINGAR OG VÖRUPRÓUNAR

Til að tryggja rétta verðlagningu er reglulega fylgst með afkomu einstakra vátryggingagreina. Ef afkoma er ófullnægjandi eða tekur miklum breytingum er gerð ítarleg afkomugreining. Iðgjaldaskrár eru metnar og endurskoðaðar eftir þörfum með hliðsjón af fyrirliggjandi afkomugreiningum og er verðstefna byggð á niðurstöðum þeirra greininga. Leitast er við að tryggja að gæði gagna sem lögð eru til grundvallar séu fullnægjandi, viðeigandi og áreiðanleg og í samræmi við stefnu þar um. Gerð og uppfærsla skilmála fylgir skráðu verklagi.

Helstu áhættuþættir í verðlagningu er mat á væntu meðaltjóni, tjónatíðni eða samþjöppun áhætta. Rangt mat á væntu meðaltjóni getur m.a. stafað af breyttri tækni, breyttri samsetningu tjóna eða röngum verðbólguferendum. Vanmat á tjónatíðni getur orsakast af breyttu umhverfi, tæknibreytingum eða breytingum á efnahagslegum aðstæðum. Samþjöppun áhætta getur stafað af einum atburði t.d. heimsfaraldri, ofsavæðri eða stórbruna.

Árlega ber trygginga- og tölfræðigreining ábyrgð á að fara yfir þær vátryggingategundir sem í gildi eru og meta hvort þörf sé á afkomugreiningu. Þörfin getur ýmist komið vegna þróunar á afkomu eða vísbendingar í þá átt eða vegna ábendinga frá söluaðilum eða starfsmönnum tjónadeildar. Þá berast iðulega óskir um afkomugreiningu vegna hugmynda um vörupróun, tjónaþróunar eða annarra atriða sem hafa áhrif á afkomu greinanna.

ÁHÆTTA VEGNA AFGREIÐSLU TJÓNA

Til að tryggja að greidd tjón séu í samræmi við skilmála og að tjónakröfur séu afgreiddar innan settra tímamarka, skulu allir sem afgreiða tjón fylgja skráðu verklagi um skráningu tjóna, móttöku tjónstillkynninga, mati á bótaskyldu og bótafjárhæðum. Í siðareglum félagsins er m.a. kveðið á um að starfsfólk eigi ekki að afgreiða sig sjálft vegna eigin viðskipta, nánna skyldmenna eða vina.

ÁHÆTTAN VIÐ ÓFULLNÆGJANDI MAT Á VÁTRYGGINGASKULD

Helstu áhættuþættir við mat á vátryggingaskuld eru breytingar á uppgjöri og afgreiðslu tjóna, lagalegur ágreiningur sem breytir uppgjörsaðferðum og áhrif vaxtabreytinga og verðbólgu á greinar sem hafa langan uppgjörstíma (e. long-tail). Þar ber helst að nefna lögboðnar ökutækjatrýggingar, ábyrgðartryggingar og atvinnuslysatrýggingar. Mótvægi við hækkun tjónaskuldar vegna vaxta- og verðbólguáhrifa eru milduð með fjárfestingum í verðtrygðum eignum.

Vátryggingaskuld skiptist upp í tjónaskuld, iðgjaldaskuld og ágóðahlutdeild.

Tjónaskuld

Tjónaskuld er reiknuð ársfjórðungslega. Heildarskuld er reiknuð niður á Solvency flokka og farið yfir þróun áætlana og greiðslna þess á milli. Niðurstaðan er borin saman við greidd tjón og áætlun tjónadeildar eftir hagnaðarstöðvum og tjónsárum.

Iðgjaldaskuld

Í ársfjórðungslegum útreikningi á gjaldþolskröfu (SCR) eru væntar skuldbindingar vegna bókaðra iðgjalda sem tekjufærast eftir uppgjörsdag reiknaðar samkvæmt reglum Solvency II. Þær skuldbindingar eru einungis notaðar í SII efnahagsreikningi sem er grunnur að gjaldþoli en í IFRS er iðgjaldaskuld bókuð.

Ágóðaskuld

Í ágóðaskuld er áætluð stofnendurgreiðsla. Hluti iðgjalda er færður í ágóðaskuld og kemur til greiðslu 13 mánuðum síðar til tjónlausra viðskiptavina.

C.1.3 VEIGAMIKIL SAMÞJÖPPUN

Uppsöfnun tjóna tengt einum atburði getur verið mikil og orsakað stórtjón. Endurtryggingavernd félaganna miðar að því að lágmarka tjón í hluta félaganna og kaup á endurtryggingavernd gegn stórtjónum í öllum váttryggingaflokkum. Atburður sem getur valdið stórtjóni er t.d. ofsaveður á öllu landinu, heimsfaraldur eða stórslys.

Samþjöppun getur einnig átt sér stað ef fleiri en ein áhætta kemur fyrir á einum stað eins t.d. í eignatryggingum. Ef samanlögð váttryggingafjárhæð (samáhætta) í brunatryggingu, lausafjártryggingu, og/eða rekstrarstöðvunartryggingu fer yfir ákveðið hámark skal fara fram sérstök áhættuskoðun sem byggð er á væntu hámarkstjóni EML (e. estimated maximum loss). Ef áhætta fer yfir áhættuvilja félaganna þá er keypt sérstök endurtryggingavernd.

Til viðbótar við ofangreinda endurtryggingavernd er keypt vernd fyrir skilgreindan 200 metra atburð samkvæmt Solvency II. Sá atburður miðast við stórbruna þar sem tiltekin er hæsta samanlagða váttrygginga fjárhæð sem félagið er berskjaldað fyrir og rúmast innan 200 metra geisla miðað við gefna staðsetningu.

Í persónutjónum er keypt endurtryggingavernd ef stórslys verður sem ekki er ökutækjaslys en ökutækjaslys falla undir aðra endurtryggingasamninga.

C.1.4 LÝSING Á ÁHÆTTUVÖRNUM OG VÖKTUN

Allir endurtryggjendur skulu hafa lánshæfiseinkunn að lágmarki A- hjá S&P eða sambærilegt frá öðrum matsfyrirtækjum. Komi til ósk um undanþágu þar á þarf Áhættu- og öryggisnefnd að samþykkja hana. Sérstök áhersla er lögð á að kortleggja alla samáhættu, þ.e. heildar váttryggingafjárhæð sem tengjast geta í sama atburði, þannig að öruggt sé að endurtryggingarvernd falli innan almennra (sjálfvirkra) endurtryggingasamninga félagsins ellegar keyptar verða sérstakar endurtryggingar þar á.

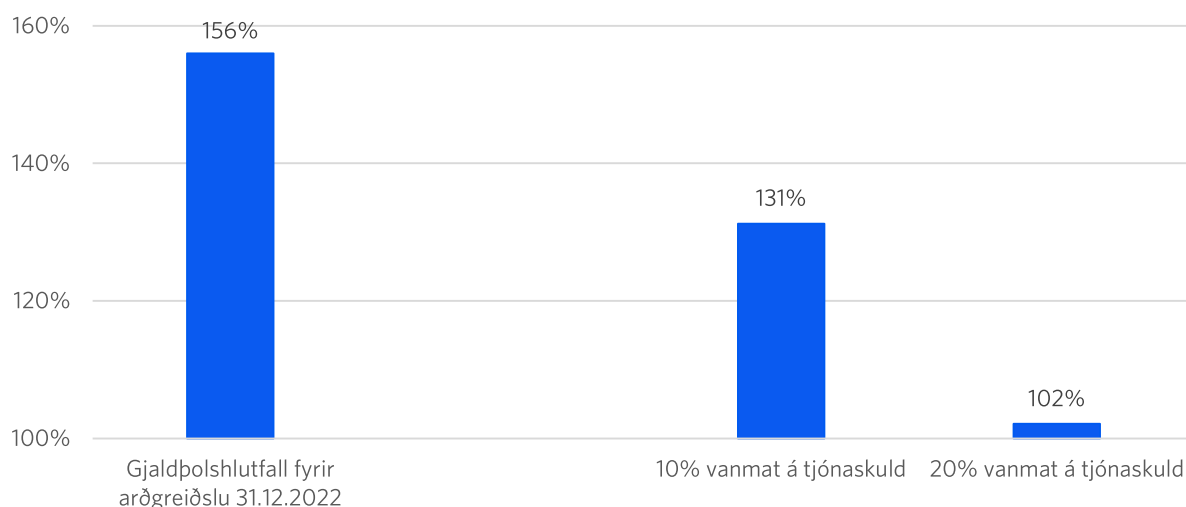
Áhættu- og öryggisnefnd tekur afstöðu til tilboða um endurtryggingar ásamt því að fara yfir álit tryggingastærðfræðings á gæðum endurtryggingaverndarinnar í samræmi við 272. grein reglugerðar 2015/35/EB og ákvarðar hvort félagið samþykki þá skilmála og eigin áhættu sem lögð er til.

Árlega skal tryggingastærðfræðingur taka saman áhrif reynslu á útreikninga váttryggingaskuldar. Tryggingastærðfræðingur skal yfirfara forsendur þeirra útreikninga sem notaðir eru við mat á váttryggingaskuld og bera saman við reynslu. Sé kerfisbundinn munur á besta mati á váttryggingaskuld og reynslu váttryggingafélags skal gera viðeigandi breytingar á þeim tryggingastærðfræðilegu aðferðum sem notaðar eru og, ef við á, þeim forsendum sem lagðar eru til grundvallar matinu.

C.1.5 NÆMNIGREINING

Atburðir sem geta haft verulegar afleiðingar á afkomu váttryggingareksturs eru af ýmsum toga og hafa þær helstu verið tilgreindar hér að framan. Engu að síður er mikilvægt að vera stöðugt á varðbergi og fara yfir helstu áhættur sem geta steðjað að og munu hafa áhrif á afkomu félagsins. Þá er mikilvægt að gera sér grein fyrir umfangi áfalls og hve stórt það gæti orðið án þess að rekstur félagsins sé beinlínis í hættu.

Áhrif á gjaldþolshlutfall ef vanmat heildar tjónaskuldar reynist vera 10% annars vegar og 20% hins vegar koma fram á eftirfarandi mynd:

Mynd C.1 - Gjaldþolshlutfall næmnigreining váttryggingaáhætta

Í ársreikningi félagsins er eftirfarandi áhætta skoðuð og áhrif breytinga á afkomu hennar:

• Tjónatíðni	+/-1%	1.706 m.kr.
• Meðaltjón	+/-1%	182 m.kr.
• Of/vanmat tjónaskuldar í langtímagreinum	+/-10%	1.900 m.kr.
• Iðgjöld	+/-1%	236 m.kr.

C.2 Markaðsáhætta

C.2.1 VEIGAMIKLIR ÁHÆTTUÞÆTTIR

Félögin hafa skilgreint markaðsáhattu sem áhættuna á tapi eða ófyrirséðri breytingu á verðmati á fjáreignum. Helstu áhættuþættir félagsins er hlutabréfaáhætta, vaxtaáhætta og vikáhætta.

Hlutabréfaáhætta

Áhættan er mikil lækkun hlutabréfa félagsins sem myndi hafa áhrif á afkomu og gjaldþolshlutfall félagsins. Áhrifin af mikilli lækkun hlutabréfa á gjaldþolshlutfallið yrðu enn meiri ef erlendir markaðir myndu hækka á sama tíma, þannig að eiginfjárbinding vegna þessara sömu bréfa myndi aukast, en þróun evrópskra hlutabréfa hefur áhrif á gjaldþolskröfu vegna hlutabréfaáhattu.

Vaxtaáhætta

Áhættan er mikil breyting á virði skuldabréfa félaganna vegna vaxtahækkunar sem myndi hafa neikvæð áhrif á afkomu og gjaldþolshlutfall félagsins.

Vikáhætta

Áhættan er mikil breyting á álagi skuldabréfa umfram vaxtaferil ríkisskuldabréfa. Breytingar á álagi geta m.a. stafað af umtalsverðum breytingum í áhættumati fjárfesta (e. „flight-to-quality“) þ.e. þegar fjárfestar selja eignir sem þeir telja áhættusamar (fyrirtækjaskuldabréf) og kaupa í staðinn áhættuminni eignir (ríkisskuldabréf).

C.2.2 LÝSING Á AÐFERÐUM VIÐ MAT Á ÁHÆTTUÞÁTTUM

Sjóvá miðar samsetningu eignasafnsins við varfærnisregluna sem segir að einungis sé heimilt að hafa í safni sínu eignir sem félagið getur greint, fylgst með og stjórnað. Þannig er stærstur hluti fjárfestingaeigna félagsins

skráður á skipulegan verðbréfamarkað sem gerir félaginu kleift að greina og fylgjast með verðbreytingum og bregðast við þeim. Samstæðan uppfyllir varfærnisregluna með settum fjárfestingastefnum og -reglum og verklagi sem lýtur að eftirliti og framkvæmd fjárfestingastefnu annars vegar fyrir móðurfélagið og hins vegar fyrir líftryggingafélagið. Markmið fjárfestingastefnu og reglna um eignastýringu er að stuðla að því að félögin eigi traustar og seljanlegar eignir á móti eigin tjónaskuld og að eignasöfn félaganna taki mið af áhættuvilja stjórnar og fjármagnsskipan. Reglunum er ætlað að styðja við og tryggja að fjárfestingar félagsins séu varfærnar og ábyrgar og að ákvarðanir um þær séu faglegar.

Samkvæmt fjárfestingastefnu og reglum um eignastýringu er um aðskilin eignasöfn að ræða, annars vegar fyrir móðurfélagið og hins vegar fyrir líftryggingafélagið. Eignasöfnin skulu að lágmarki innihalda auðseljanlegar eignir (laust fé, ríkisskuldabréf, sértryggt skuldabréf og önnur skuldabréf fjármálastofnana) fyrir því sem nemur 50% af 12 mánaða meðaltali eigin tjónaskuldar félaganna. Líftími skuldabréfasafns félaganna er mældur mánaðarlega fyrir móðurfélagið og ársfjórðungslega fyrir líftryggingafélagið og borinn saman við líftíma eigin tjónaskuldar hvors félags fyrir sig og kynntar fyrir stjórn.

Stjórn ákvarðar vikmörk fjárfestingastefnu fyrir fyrirfram skilgreinda eignaflokka sem endurspeglar áhættuvilja hennar og tryggir jafnframt áhættudreifingu í eignasafninu. Sjálfvirkt eftirlitskerfi hefur verið sett upp sem tilkynnir frávik frá fjárfestingarstefnu daglega til áhættustjóra og starfsmanna fjárfestinga. Þá tekur áhættustjóri mánaðarlega fyrir móðurfélag, og ársfjórðungslega fyrir líftryggingafélagið, saman yfirlit yfir hlítinu og kynnir fyrir stjórn.

Fjárfestinganefnd móðurfélagsins fundar að jafnaði vikulega þar sem m.a. er farið yfir markaðsaðstæður, ávöxtun eignasafnsins, stærstu breytingar frá síðasta fundi ásamt hlítinu við fjárfestingastefnu til viðbótar við tilfallandi mál sem borin eru undir fjárfestinganefnd til ákvörðunar.

Fjárfestinganefnd líftryggingafélagsins fundar að jafnaði mánaðarlega þar sem m.a. er farið yfir markaðsaðstæður, ávöxtun eignasafnsins, stærstu breytingar á eignasafninu frá síðasta fundi ásamt hlítinu við fjárfestingastefnu til viðbótar við tilfallandi mál sem borin eru undir fjárfestinganefnd til ákvörðunar.

Starfsmenn fjárfestinga hafa ekki heimild til að fjárfesta í óskráðum eignum eða afleiðum nema að fengnu samþykki stjórnar.

Eignir eru nánast allar skráðar á verðbréfamarkað og þeirra er aflað að undangenginni athugun á hlutfallslegri áhættu og ávöxtun. Að því gefnu að ekki sé um stórfelldar misfellur að ræða í verðlagningu skráðra verðbréfa þá ætti ávöxtunin að vera ásættanleg miðað við áhættu hverju sinni. Áhættan er síðan ákvörðuð með heimildum í fjárfestingastefnu um fjárfestingar í mismunandi eignaflokkum.

C.2.3 VEIGAMIKIL SAMÞJÖPPUN

Samþjöppunaráhættu er stýrt með dreifingu á milli eignaflokka, en skiptingin er birt í fjárfestingastefnu félaganna. Þá eru efri mörk sett á einstaka eignaflokka eftir útgefendum/mótaðilum. Einnig eru sett efri mörk um hlutfall eftir eðli fjárfestinga.

Staðalregla Solvency II metur samþjöppunaráhættu eigna félaganna.

C.2.4 LÝSING Á ÁHÆTTUVÖRNUM OG VÖKTUN

Eignir sem mæta váttryggingaskuldbindingum skulu vera í samræmi við eðli, gjaldmiðil og líftíma hennar og er því tekið mið af vaxtanæmni. Líftími váttryggingaskuldbindinga og eigna sem mæta þeim er borinn saman mánaðarlega fyrir móðurfélagið og ársfjórðungslega fyrir líftryggingafélagið. Þá er leitast við að lágmarka greiðslufallsáhættu og áhættuna á að virði eigna haldi ekki í við verðlag með háu hlutfalli ríkistryggðra eigna og háu hlutfalli verðtryggðra eigna eða eigna með breytilegum vöxtum. Eignir sem mæta eiga váttryggingaskuld skulu vera í samræmi við eðli og líftíma váttryggingaskuldbindinga.

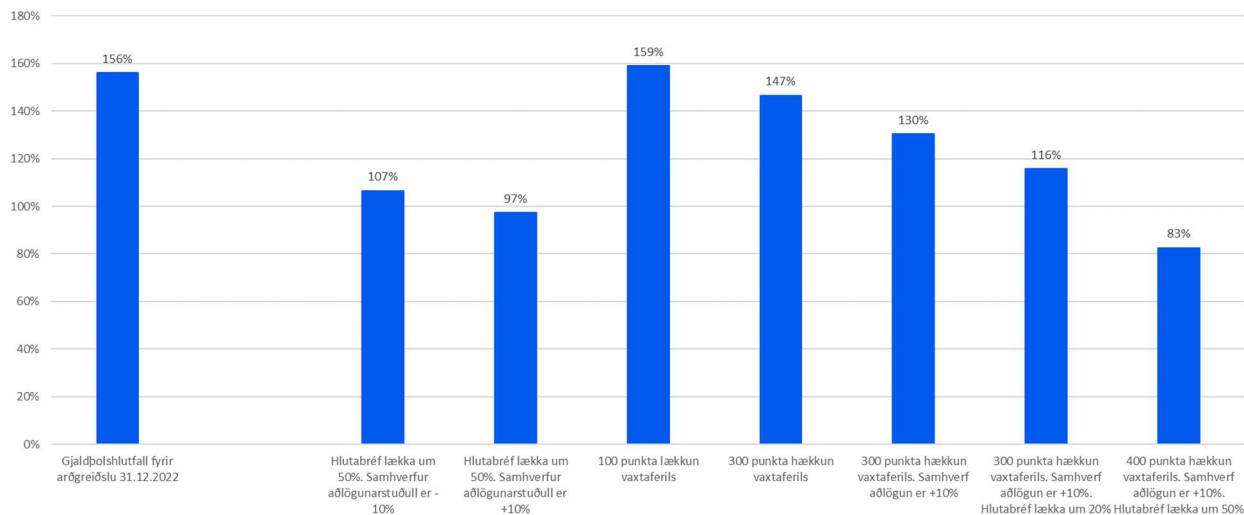
Ekki er heimilt að fjárfesta í öðrum eignaflokkum en þeim sem eru tilgreindir í fjárfestingarstefnu félaganna. Sé fjárfest í verðbréfasjóði, samlagshlutafélagi, fagfjárfestasjóði eða öðru félagsformi utan um fjárfestingar, skulu undirliggjandi eignir þess ráða hvort fjárfestingin falli undir fjárfestingarstefnu og þá í hvaða eignaflokk.

Sjálfvirkt eftirlitskerfi hefur verið sett upp sem tilkynnir frávik frá fjárfestingarstefnu daglega til áhættustjóra og starfsmanna fjárfestinga. Þá tekur áhættustjóri saman yfirlit yfir hlítingu og kynnir fyrir stjórn. Yfirlitin eru mánaðarleg fyrir móðurfélagið og ársfjórðungsleg fyrir líftryggingafélagið.

Regluleg upplýsingagjöf til fjárfestinganefndar og stjórnar er mikilvægur þáttur í vöktun áhættu. Mánaðarlega fær stjórn skýrslur frá forstöðumanni fjárfestinga og áhættustjóra.

C.2.5 NÆMNIGREINING

Fyrir neðan má finna mynd sem sýnir áhrif mismunandi sviðsmynda á gjaldþolshlutfall félagsins. Öll áföll voru fyrst skoðuð ein og sér þ.e. gert var ráð fyrir að allt annað héldist óbreytt (einföldun). Síðan voru einnig skoðuð nokkur samsett áföll. Aðeins í hinum ýktustu sviðsmyndum fer félagið undir 100% gjaldþolshlutfall.

Mynd C.2 – Gjaldþolshlutfall næmnigreining markaðsáætla

C.3 Kröfuáhætta

C.3.1 VEIGAMIKLIR ÁHÆTTUÞÆTTIR

Félögin hafa skilgreint kröfuáhætta (útlánaáhætta, e. credit risk) sem hættu á tapi eða óhagstæðum breytingum á fjárhagslegri stöðu sem stafa af sveiflum í lánsþæfi útgefanda verðbréfa, mótaðila og annarra sem váttryggingafélög eiga kröfu á. Undir kröfuáhætta fellur mótaðilaáhætta, vikáhætta og samþjöppun markaðsáætla.

Mótaðilaáhætta vegna fjárfestinga

Áhætta sem getur skapast vegna taps eða breytinga á gjaldþolskröfu vegna gjaldþrots eða sveiflna í lánsþæfismati mótaðila.

Mótaðilaáhætta vegna endurtrygginga

Áhætta á að fjárhagslegur styrkur endurtryggjenda sé ekki nægur til að standa við skuldbindingar.

Áhætta vegna endurtryggingaverndar getur skapast ef einn einstakur tjónsatburður setur fjárhagslegan styrkleika félagsins í hættu.

Vikáhætta

Áhættan sem hlýst af því að álag skuldabréfa (annarra skuldabréfa en með ríkisábyrgð) ofan á ríkisskuldabréf aukist.

Sambjöppunaráhætta

Áhætta á að of mikil sambjöppun í váttryggingastofni eða eignasafni útsetji félögin fyrir óhóflegri áhættu. Áhættan getur verið fólgin í mismunandi fjármálagerningum og váttryggingasamningum á sama aðila eða aðila sem eru með samleita áhættu.

C.3.2 LÝSING Á AÐFERÐUM VIÐ MAT Á ÁHÆTTUÞÁTTUM

Fjallað er um mótaðilaáhættu vegna fjárfestinga í kafla C.2.

Áhættan vegna endurtrygginga er milduð með að skipta eingöngu við endurtryggjendur með fjárhagslegan styrkleika að lágmarki A- samkvæmt mati S&P. Þá er skuldbindingum dreift með fjölda endurtryggjenda og þátttökuhlutdeild í huga.

Sambjöppunaráhættu vegna váttrygginga er stýrt með viðtæku framboði váttrygginga fyrir einstaklinga og atvinnurekstur, bæði í líf- og skaðatryggingum. Mikilvægt er að ná tilteknum fjölda innan hvernar váttryggingagreinar svo áhætta dreifist nægjanlega. Sjá nánar í kafla C.1.3.

Fjárfestingastefna Sjóvár á að stýra sambjöppunaráhættu vegna fjárfestinga en áhættan er að félagið hafi mikilla fjárhagslegra hagsmuna að gæta gagnvart einum einstökum aðila eða tengdum aðilum. Áhættan getur verið fólgin í mismunandi fjármálagerningum og váttryggingasamningum á sama aðila eða aðila sem eru með samleita áhættu. Sjá nánar um stýringu sambjöppunaráhættu fjárfestinga í kafla C.2.

C.3.3 VEIGAMIKIL SAMBJÖPPUN

Stærsta kröfuáhætta sem Sjóvá er útsett fyrir er lækkun á lánshæfismati banka sem hefði bein áhrif á gjaldþolskröfu. Sjóvá notar endurtryggingavernd til áhættuvarna og semur aðeins við endurtryggjendur með hátt lánshæfismati til að tryggja að enginn einn einstakur tjónsatburður geti sett fjárhagslegan styrkleika í hættu. Ef frá er talið stórt hlutabréfaáfall sem nefnt er í markaðsáhættukaflanum er það mat Sjóvár að enginn einn viðskiptavinur/mótaðili geti sett fjárhagslegan styrkleika í hættu.

Vikáhættu í fjárfestingum er haldið innan hóflegra marka að mati félagsins með heimildum til fjárfestinga í skuldabréfum sem ekki eru með ríkisábyrgð í fjárfestingastefnu. Vikáhætta er lítill hluti af markaðsáhættu félagsins og skýrist að miklu leyti af vikáhættu vegna sértryggðra skuldabréfa sem talin eru áhættulítill.

C.3.4 LÝSING Á ÁHÆTTUVÖRNUM OG VÖKTUN

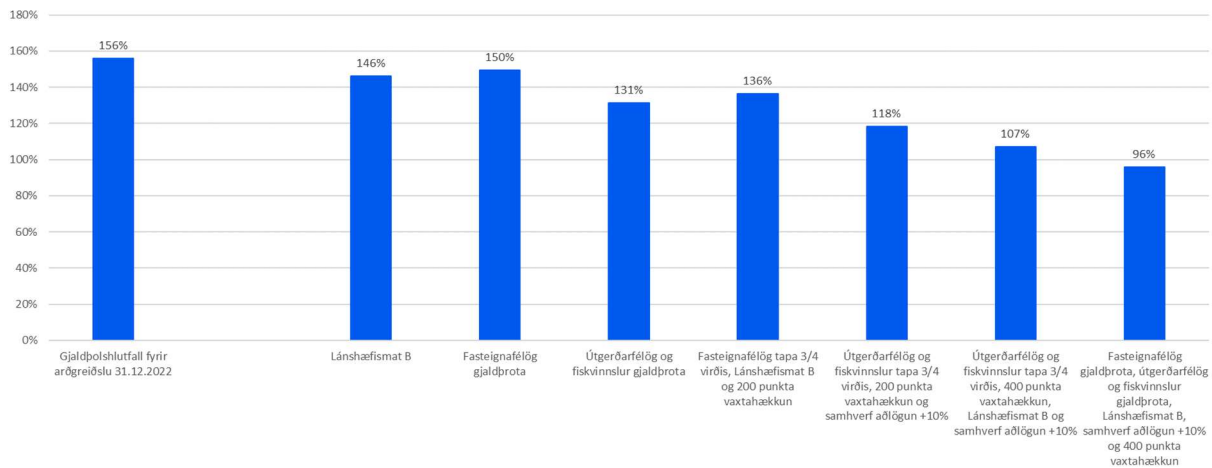
Allir endurtryggjendur skulu hafa lánshæfiseinkunn ekki lægri en A- hjá S&P. Allar undanþágur frá því þarf Áhættu- og öryggisnefnd að samþykka. Sérstök áhersla er lögð á að kortleggja alla samáhættu, þ.e. heildar váttryggingarfjárhæð sem tengjast geta í sama atburð, þannig að öruggt sé að keypt verði endurtryggingarvernd innan sjálfvirkra samninga eða sem sé endurtryggð áhætta. Sérstaklega skal gæta að undanþágum í sjálfvirkum endurtryggingarsamningum og að samræmi sé við váttryggingarskilmála félagsins sem og að allir hagsmunaðilar (Viðskiptaþróun, Sala og ráðgjöf) séu upplýstir um þær breytingar sem kunna að verða.

Áhættu- og öryggisnefnd tekur afstöðu til tilboða um endurtryggingar ásamt því að fara yfir álit tryggingastærðfræðings á gæðum endurtryggingaverndarinnar í samræmi við 272. grein reglugerðar 2015/35/EB og ákvarðar hvort félagið samþykki þá skilmála og eigin áhættu sem lagt er til.

Lýsing á áhættuvörnum og vöktun tengt fjárfestingum má finna í kafla C.

C.3.5 NÆMNIGREINING

Fyrir neðan má finna mynd sem sýnir áhrif mismunandi sviðsmynda á gjaldþolshlutfall félagsins. Öll áföll voru fyrst skoðuð ein og sér þ.e. gert var ráð fyrir að allt annað héldist óbreytt (einföldun). Svo voru þó nokkur samsett svartsýn áföll skoðuð. Aðeins í ýktustu sviðsmynd þar sem öll áföll eru sett í eina mynd fer félagið undir 100% gjaldþolshlutfall.

Mynd C.3 - Gjaldþolshlutfall næmnigreining kröfuáhætta

C.4 Lausfjánhætta

C.4.1 VEIGAMIKLIR ÁHÆTTUÞÆTTIR

Sjóvá samstæðan hefur skilgreint lausfjánhættu sem áhættuna á að félögin hafi ekki yfir tiltækum fjármunum að ráða eða geti selt eignir í tæka tíð til að mæta skuldbindingum þegar við á. Sjóvá samstæðan flokkar lausfjánhættu í tvennt, annars vegar vegna innstæða sem falla til daglegs rekstrar og hins vegar vegna áhættu seljanleika fjárfestingaeigna.

Tryggja skal fullnægjandi lausafé til þess að standa undir rekstrarkostnaði og tjónagreiðslum og tryggja fullnægjandi ávöxtun þess fjármagns sem umfram er. Stór óvænt tjón eða óvænt aukin tjónatíðni á stuttum tíma getur aukið lausafjárþörf.

Tryggja skal að í eignasafni félaganna séu eignir sem með auðveldum hætti er hægt að selja til þess að standa undir óvæntri lausafjárþörf. Við mat á lausafjárþörf skal einnig horft til þróunar fjármálamarkaða og regluverks.

C.4.2 LÝSING Á AÐFERÐUM VIÐ MAT Á ÁHÆTTUÞÁTTUM

Skráð verklag tryggir að stýring lausafjár byggi á daglegum og mánaðarlegum áætlunum um inn- og útgreiðslur. Mánaðarlega er fundað um lausafjármál og ákvarðanir teknar um flutning fjár til eða frá fjárfestingum til að tryggja nægilegt lausafé.

Daglegar áætlanir eru til um inn- og útgreiðslur og skilgreindir hafa verið áhættumælikvarðar varðandi lausfjánhættu. Samkvæmt fjárfestingastefnu skulu eignasöfn að lágmarki innihalda auðseljanlegar eignir (laust fé, ríkisskuldabréf, sértryggt skuldabréf og önnur skuldabréf fjármálastofnana) fyrir því sem nemur 50% af 12 mánaða meðaltali eigin tjónaskuldar félaganna.

C.4.3 VEIGAMIKIL SAMÞJÖPPUN

Sjóvá er ekki útsett fyrir mikilli lausfjánhættu sökum þess hve stór hluti eignasafnsins er í auðseljanlegum eignum. Þá eru ákvæði í endurtryggingasamningum um tímamörk greiðslu þess hluta tjóna sem fellur á endurtryggiendur. Þessi ákvæði draga verulega úr lausfjánhættu Sjóvár.

C.4.4 LÝSING Á ÁHÆTTUVÖRNUM OG VÖKTUN

Stefna félagsins er að Sjóvá geti auðveldlega selt eignir/verðbréf til að standa undir óvæntri lausafjárþörf ef þurfa þykir. Félagið setur sér það markmið að eiga í það minnsta auðseljanlegar eignir fyrir því sem nemur 50% af 12 mánaða meðaltali eigin tjónaskuldar félagsins. Í fjárfestingastefnu er skilgreint hvaða eignir teljast auðseljanlegar.

C.5 Rekstraráhætta

C.5.1 VEIGAMIKLIR ÁHÆTTUÞÆTTIR

Sjóvá samstæðan skilgreinir rekstraráhættu sem áhættu vegna ófullnægjandi eða gallaðra kerfa, vegna starfsmanna eða annarra innri eða ytri þátta sem leitt geta til fjárhagslegs taps eða verulegra rekstrartruflana. Rekstraráhætta félaganna er samsett úr nokkrum þáttum; þ.e. stefnumótunaráhættu, starfsmannaáhættu, áhættu sem skapast vegna upplýsingakerfa eða upplýsingaöryggi, lagalegrar áhættu og orðsporsáhættu. Rekstraráhætta nær til allra rekstrareininga samstæðunnar.

C.5.2 LÝSING Á AÐFERÐUM VIÐ MAT Á ÁHÆTTUÞÁTTUM

Markmið félagsins er að verjast rekstraráhættu til að koma í veg fyrir fjárhagslegt tjón og að orðstír félagsins verði fyrir skaða.

Stefnumótunaráhætta

Árlega er haldinn stefnumótunarfundur með stjórn, framkvæmdastjórn og helstu sérfræðingum félagsins og niðurstöður kynntar starfsfólki. Markmiðasetning er unnin árlega samkvæmt skráðu verklagi. Ákvarðanataka og áætlanagerð skal vera í samræmi við stefnumótun og jafnframt taka mið af breytingum á mörkuðum.

Starfsmannaáhætta

Skráðu verklagi er fylgt við ráðningar og starfslok starfsmanna. Starfsmannavelta mæld á 6 mánaða frest. Félagið er með jafnlaunavottun samkvæmt staðlinum ÍST 85:2012 og mælir árlega starfsánægju. Lögð er rík áhersla á fræðslu og þjálfun, meðal annars til að auka áhættu meðvitund og hlítinu við lög og reglur. Leitast er við að tryggja öryggi starfsmanna og starfsstöðva í hvívetna og gert er sálfélaglegt áhættumat á tveggja ári fresti til að meta áhættuþætti í starfsumhverfi starfsmanna. Öryggishandbók félagsins lýsir hvernig staðið er að öryggi starfsmanna og hafa allir starfsmenn félagsins undirritað handbókina.

Upplýsingaöryggisáhætta

Sjóvá er með vottun samkvæmt alþjóðlega staðlinum ISO 27001:2013 um stjórnun upplýsingaöryggis. Einnig uppfyllir félagið kröfur leiðbeinandi tilmæla FME nr. 1/2019 vegna áhættu við rekstur upplýsingakerfa eftirlitsskyldra aðila og viðmiðunarreglur EIOPA um útvistun til skýjaþjónustuaðila (EIOPA-BoS-20-002) og viðmiðunarreglur um upplýsingatækni og netnotkun vegna upplýsinga- og samskiptatækni og stjórnarhætti þeim tengdum (EIOPA-BoS-20-600).

Lagaleg áhætta

Regluvörður, ásamt lögfræðiþjónustu, hefur eftirlit með breytingum á lögum og reglum sem áhrif geta haft á félagið. Regluvörður ber ábyrgð á að upplýsa framkvæmdastjórn og aðra hagsmunaaðila um allar laga- og reglugerðarbreytingar eftir þörfum.

Orðsporsáhætta

Til að draga úr orðsporsáhættu hafa félögin m.a. sett sér verklag varðandi samskipti við fjölmiðla. Allar ábendingar frá viðskiptavinum eru skráðar og brugðist er við þeim.

C.5.3 LÝSING Á ÁHÆTTUVÖRNUM OG VÖKTUN

Stærstu rekstraráhættur Sjóvár tengjast ófyrirséðum tölvuinnbrotum eða kerfisbilunum sem og áhættu í daglegum rekstri. Sjóvá hefur lágmarkað áhættuna með ýmsum hætti, t.a.m. með því að hafa skráð verklag skýrt, en jafnframt með frávikaskráningu og með úttektum innri og ytri aðila. Sjóvá hlaut vottun árið 2014 á upplýsingaöryggi samkvæmt ISO/IEC 27001 staðlinum og hefur haldið þeirri vottun við árlega síðan.

Til að draga úr áhættu eru framkvæmdar áhættugreiningar með það að markmiði að kortleggja óvæntar uppkomur og setja áætlanir og úrbótaverkefni til að koma í veg fyrir að þær raungerist.

Hjá félaginu hefur verið komið á heildstæðri viðbúnaðarumgjörð til að bregðast við áföllum til að tryggja samfelldan rekstur, þar sem skilgreind eru hlutverk, ábyrgð, verkefni og áhættuliðir. Tilvist neyðaráætlunar yfir einnig undir öruggara rekstrarumhverfi með því að draga úr hættu á áföllum og stuðla að rekstrarsamfelli með fyrirbyggjandi aðgerðum.

Rekstraráhættan er reiknuð með staðalformúlunni og reiknast sem hlutfall af iðgjöldum og váttryggingaskuld. Rekstraráhættan hækkaði um 15% á milli ára og er það vegna stækkandi reksturs og þar af leiðandi hærri iðgjöldum og tjónaskuld.

C.6 Aðrar áhættur

C.6.1 VEIGAMIKLIR ÁHÆTTUÞÆTTIR

Öll svið félagsins framkvæma reglulegar áhættugreiningar þar sem farið er yfir helstu áhættur sviðsins, þær greindar, metnar og skoðað hvað gert er til að draga úr því að þær verði virkar.

Sjóvá hefur skilgreint eiginfjárahættu sem áhættu á að magn og gæði eiginfjár sé ekki nægilegt til þess að mæta skuldbindingum og ófyrirséðum áföllum. Stjórnir Sjóvár og Sjóvá lífs setja sér stefnu um viðmið fyrir gjaldþolshlutföll samkvæmt staðalreglu Solvency II.

C.6.2 LÝSING Á AÐFERÐUM VIÐ MAT Á ÁHÆTTUÞÁTTUM

Gjaldþolshlutfall samkvæmt staðalreglu er reiknað í það minnsta ársfjórðungslega. Í það minnsta árlega er eigið áhættu- og gjaldþolsmat (ORSA) framkvæmt en þar er meðal annars lagt eigið mat á heildargjaldþolsþörf. Álagspróf eru eftir atvikum unnin við ársfjórðungsuppgjör og í tengslum við eigið áhættu- og gjaldþolsmat.

C.6.3 LÝSING Á ÁHÆTTUVÖRNUM OG VÖKTUN

Sjóvá er fullfjármagnað með eigin fé. Allir gjaldþolsliðir sem mæta eiga gjaldþolskröfu flokkast í eiginfjárbátt 1. Á það einnig við um aðra viðurkennda kjarnaeginfjárliði sem mæta eiga kröfu um lágmarksfjármagn. Sjóvá er ekki útsett fyrir mikilli eiginfjárahættu.

C.6.4 ÁHÆTTA VEGNA ÁHRIFA LOFTSLAGSBREYTINGA

Áhættunni er lýst sem áhættunni sem stafar af eða kann að stafa af vegna áhrifa loftslagsbreytinga. Áhættan skiptist í raunlæga áhættu (e. physical risk) sem er sú áhætta stafar beint af loftslagsbreytingunum sjálfum og umbreytingaráhættu (e. transition risk) sem er sú áhætta sem kemur til vegna aðgerða til að stemma stigu við loftslagsbreytingum. Helstu áhættuþættir á sviði tryggingastarfsemi og umhverfisþátta tengdum loftslagsáhættu snúa að váttryggðum áhættum og endurtryggingum. Árlega er gengið frá samningum við endurtryggjendur og geta þessar áhættur haft áhrif á umfang og kostnað við endurtryggingar.

Helstu áhættuþættir snúa að breytingum á veðurfari og afleiddum áhættum svo sem vegna aukinnar hættu á gróðureldum, en einnig vegna afleiddra áhætta í kjölfar skriðufalla og flóða.

Loftslagsvá hefur margvísleg áhrif á alþjóðasamfélagið fyrir utan aukningu í tjónakostnaði. Áskoranir sem stjórnvöld og fyrirtæki standa frammi fyrir eru m.a. breytingar á vörustjórnun og viðskiptakeðjum, stefnumótun og breytingastjórnunaráhætta sem fylgir því að aðlagast nýjum aðstæðum. Jafnframt þurfa fyrirtæki að vera vakandi fyrir áhrifum nýrra lagasetninga. Gera má ráð fyrir að þessu fylgir aukin þjóðhagsáhætta m.a. í formi verðbólgu og óvissu um hagvöxt.

C.7 Aðrar upplýsingar um áhættusnið

Ekki er um að ræða aðrar upplýsingar en koma fram í kafla C.1 – C.6.

D Mat á gjaldþolsstöðu

D.1 Eignir

Verðbréf samstæðunnar eru metin á gangvirði í efnahagsreikningi. Skráð gengi er til fyrir meirihluta þessara eigna. Mat á gangvirði óskráðra verðbréfa byggir á viðurkenndum aðferðum. Mat á gangvirði tekur mið af markaðsaðstæðum og þeim upplýsingum sem eru til staðar um viðkomandi fjáreign á matsdegi. Í einhverjum tilfellum er byggt á hlutlægu mati sem getur verið háð óvissu. Mat á virði óskráðra eigna er vísað til fjárfestinganefndar og endurskoðunarnefndar til umfjöllunar og samþykktar.

Eignir	Solvency II	IFRS	Mismunur
Óefnislegar eignir	0	0	0
Viðskiptavild	0	244	-244
Rekstrarfjármunir	523	523	0
Skatteign	0	0	0
Verðbréf	51.253	51.254	-1
Ríkisskuldabréf	16.768	15.325	1.444
Fyrirtækjaskuldabréf	13.428	14.545	-1.117
Skráð hlutabréf	14.943	14.943	0
Óskráð hlutabréf	2.871	3.532	-662
Sjóðir	3.243	2.910	333
Handbært fé	1.191	1.189	1
Aðrar fjárfestingar	0	0	
Fjárfestingar með ábyrgð líftryggingataka	5.218	5.218	0
Endurtryggingaeignir	1.195	1.195	0
Viðskiptakröfur og aðrar kröfur	7.663	7.663	0
Leigugeign	1.284	1.284	0
Eigin hlutabréf	1.291	0	1.291
Samtals	69.617	68.570	1.048
Skuldir			
Vátryggingaskuld	37.336	37.866	-530
Líftryggingaskuld með ábyrgð líftryggingataka	5.218	5.218	0
Leiguskuld	1.342	1.342	0
Skattar til greiðslu	122	16	106
Viðskiptaskuldir og aðrar skammtímaskuldir	2.621	2.621	0
Samtals	46.639	47.063	-424
Eignir umfram skuldir	22.978	21.507	1.471

Mynd D.1 - Efnahagsreikningur 31.12.2022 (í m.kr.)

Mismunur eigna og skulda:

EIGNIR:

Viðskiptavild: Viðskiptavild samstæðunnar að fjárhæð 244 m.kr. er vegna kaupa á líftryggingarekstri hennar. Viðskiptavild telst ekki til eigna í Solvency II.

Fjárfestingar: Virði eigna í fjárfestingum er í heildina það sama í IFRS og Solvency II fyrir utan lítilsháttar gengismun sem orsakast af mismunandi gengisskráningum milli vörsluaðila. Fyrir Solvency II er notast við vegið meðaltalsgengi fjárfestinga. Innbyrðis flokkun eigna getur þó verið mismunandi sem útskýrir að langstærstum hluta mismuninn á milli einstakra fjárfestingaflokka.

Eigin hlutabréf: Koma fram á eignahlíð efnahagsreiknings Solvency II en teljast ekki með í gjaldþoli. Þau teljast ekki til eigna í IFRS.

SKULDIR:

Vátryggingaskuld: Munur á mati á vátryggingaskuld liggur í iðgjaldaskuld en hún er skilgreind með ólíkum hætti samkvæmt Solvency II og IFRS. Samkvæmt Solvency II er iðgjaldaskuld vænt greiðslufæði skuldbindinga vegna þeirra iðgjalda sem félagið hefur samþykkt og skuldbundið sig vegna og hagnaður þeirra iðgjalda áætlaður. IFRS iðgjaldaskuld reiknast sem sá hluti bókfærðra iðgjalda á árinu sem tilheyrir vátryggingatímabili á næsta ári.

Skattur til greiðslu: Vegna þess hvernig skuldbinding vegna bókfærðra og útgefina iðgjalda sem tilheyrir næsta ári er reiknað í Solvency II og framtíðarhagnaður reiknast til lækkunar á iðgjaldaskuld reiknast einnig skattur á ætlaðan hagnað og er færður sem skattskuldbinding í efnahagsreikningi Solvency II.

Mat á öðrum eignum

Óefnislegar eignir: Óefnislegar eignir svo sem vörumerkið, viðskiptatengsl og hugbúnaður, eru ekki færðar í yfirlit yfir fjárhagsstöðu nema að fyrir liggir verð og að fyrir liggir að hægt sé að selja óefnislegu eignina.

Rekstrarfjármunir: Rekstrarfjármunir eru færðir til eignar á kostnaðarverði að frádregnum uppsöfnuðum afskriftum og virðisryrnun. Innifalinn er kostnaður sem rekja má beint til kaupa á eigninni.

Endurtryggingaeignir: Endurtryggingasamningar eru gerðir til að draga úr áhættu samstæðunnar. Endurtryggjendur bera ýmist ákveðið hlutfall af bótafjárhæðum eða alla áhættu umfram umsamda fjárhæð. Kröfur á endurtryggjendur vegna iðgjalda og tjóna eru færðar sem endurtryggingaeignir. Þar er um að ræða kröfur vegna hlutdeildar þeirra í tjónum samkvæmt endurtryggðum vátryggingasamningum og hlutdeild í iðgjaldaskuld. Skuldbindingar vegna endurtrygginga er hlutdeild endurtryggjenda í iðgjöldum vegna endurtryggingasamninga sem færð eru í rekstrarreikning við endurnýjun samninganna.

D.2 Vátryggingaskuld

Vátryggingaskuld samanstendur af tjónaskuld, iðgjaldaskuld, áhættuálagi og ágóðaskuld. Staðan um síðustu áramót var sem hér segir:

	Iðgjalda -skuld	Tjónaskuld	Áhættu- álag	Ágóða- hlutdeild	Vátrygginga -skuld	Hluti endur- trygginga	Eigin vátryggingaskuld
Eignatr	1.812	2.265	96	144	4.317	504	3.813
Sjó-, flug og farmtr	51	438	17	31	536	14	522
Lögb ökutækjatr	4.216	13.765	591	351	18.923	92	18.831
Frjálsar ökuttr	1.666	841	39	81	2.626	0	2.626
Ábyrgðartr	457	3.464	144	5	4.069	111	3.958
Greiðslu- efndatr og	2	0	0	-7	-5	0	-5
Alm slysa- og sjúkratr	400	1.590	68	64	2.122	0	2.122
Atvinnuslysatr	202	2.526	113	-2	2.840	0	2.840
Sjúkrakostnaðartr	7	2	0	0	9	0	9
Erlendar endurtr.	0	66	3	-1	68	0	68
Líftr	306	263	32	0	601	34	567
Heilsutr (líf)	524	659	45	0	1.229	394	834
Samtals	9.642	25.880	1.149	665	37.336	1.149	36.187

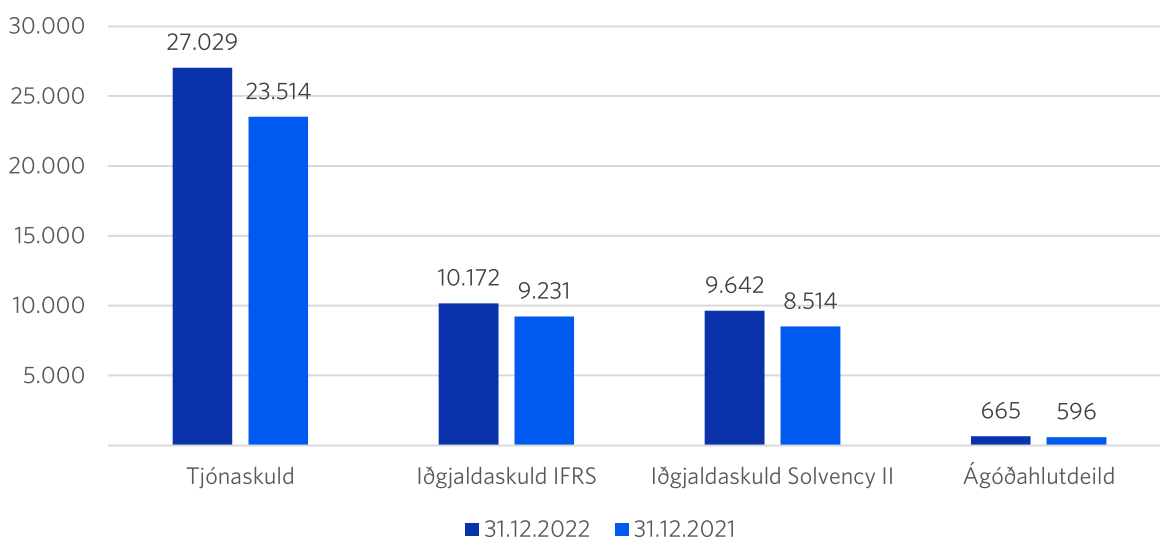
Mynd D.2 - Sundurliðun vátryggingaskuldar SII greinaflokka 31.12.2022 (í m.kr.)

Samkvæmt reglum Solvency II skal núvirða vátryggingaskuldina og styðjast við vaxtaferil sem gefinn er út af EIOPA (European Insurance and Occupational Pensions Authority). Tjónaskuldin er stærstur hluti vátryggingaskuldarinnar og ber að reikna hana þannig að hún skuli vera nægileg að meðaltali (e. Best Estimate) til að standa undir tjónum þeim sem tilheyra liðnu tímabili. Aðferðin byggir á því að meta vænt gildi eða meðaltal (líkindafræðilegt vegið meðaltal) á núvirtu greiðslufæði fyrir núverandi skuldbindingar, dreift yfir uppgjörstímabil samningsins. Auk besta mats er reiknað áhættuálag sem er sú fjárhæð sem ásamt besta mati er ætlað að tryggja að vátryggingaskuld samsvari þeirri fjárhæð sem gera má ráð fyrir að önnur vátryggingafélög áskilji sér við að taka að sér og standa við þær skuldbindingar sem vátryggingaskuld er ætlað að mæta.

Áhættuálag er skilgreint sem sá fjármagnskostnaður við að leggja til eigið fé til jafns við þá gjaldþolskröfu sem nauðsynleg er til að standa undir váttryggingaskuldbindingum á uppgjörstíma þeirra. Í árslok var það 1.195 m.kr. og bætist við tjónaskuld. Þá skal áætla uppgjörskostnað sem ákveðið álag á skuldina en það er sá kostnaður sem þarf til að gera upp þau tjón sem áætlað er fyrir í tjónaskuldinni.

Ársfjórðunglega reiknar tryggingastærðfræðingur besta mat tjónaskuldar félagsins. Reiknað er fyrir hvern greinaflokk samkvæmt greinaflokkaskiptingu laga nr. 100/2016. Þau reiknilíkön sem stuðst er við eru Chain Ladder, Munich Chain Ladder og Bournehutter Ferguson þar sem notast er við söguleg gögn um tjón og tjónakostnað leiðrétt fyrir verðlagi. Í litlum greinaflokkum þar sem ekki eru til nægjanleg gögn fyrir notkun nefndra reiknilíkana eru tjón metin sérstaklega. Í kjölfar útreiknings er lagt mat á uppgjörskostnað tjóna sem fellur til við að gera upp váttryggingaskuldbindingar félagsins og það mat lagt við besta mat tjónaskuldar. Við mat á framtíðarverðbólgu notar félagið þekktar aðferðir, verðbólguálag er reiknað út frá verðtryggðum og óverðtryggðum skuldabréfum á markaði.

Váttryggingaskuld Sjóvár í árslok 2022 er 37.336 m.kr. (37.866 m.kr. skv. IFRS) og 32.625 m.kr. (33.341 m.kr. skv. IFRS) í árslok 2021. Skipting kemur fram í eftirfarandi töflu:

Mynd D.3 - Váttryggingaskuld 2022 og 2021 (í m.kr.)

Vöxtur í váttryggingaskuld er í samræmi við vöxt iðgjalda. Í iðgjaldaskuld IFRS er sá hluti iðgjalda sem búið er að bókfæra en iðgjöldin gilda fyrir váttryggingatímabil sem ekki er hafið á uppgjörstími. Iðgjaldaskuld í Solvency II er besta mat áætlaðs greiðsluflæðis vegna þeirra skuldbindinga sem félagið hefur gert við váttryggingataka um áramót fyrir þann tíma sem ekki er hafið á uppgjörstími og núvirði þess reiknað. Stuðst er við áætlað samsett hlutfall eftir greinaflokkum. Munur á milli uppgjörsaðferða kemur fram í töflu hér að neðan.

Iðgjaldaskuld Solvency II er metin með eftirfarandi einföldun:

$$BE = CR \cdot VM + (CR - 1) \cdot PVFP + AER \cdot PVFP$$

- CR (e. combined ratio) stendur fyrir vænt samsett hlutfall. Stuðst er við samsett hlutfall úr áætlunum félagsins.
- VM (e. volume measure) stendur fyrir iðgjaldaskuld IFRS (e. unearned premium reserve).
- PVFP (e. present value of future premium) stendur fyrir framtíðariðgjöld. Framtíðariðgjöldin eru nálgðuð með bókfærðum iðgjöldum tvo mánuði fram í tímann. Framtíðariðgjöldin eru núvirt með greiðsluferli tjónaskuldar.
- AER (e. acquisition expense ratio) stendur fyrir sölu og yfirtökukostnaður. Er settur sem 0 þar sem kostnaðurinn er innifalinn í samsetta hlutfallinu.

Sjá nánari útlistun á útreikningi í leiðbeiningum EIOPA: Guidelines on the valuation of technical provisions.

Væntur hagnaður innifalin í framtíðariðgjöldum (e. expected profit in future premium) er metinn með $(CR - 1) \cdot PVFP$.

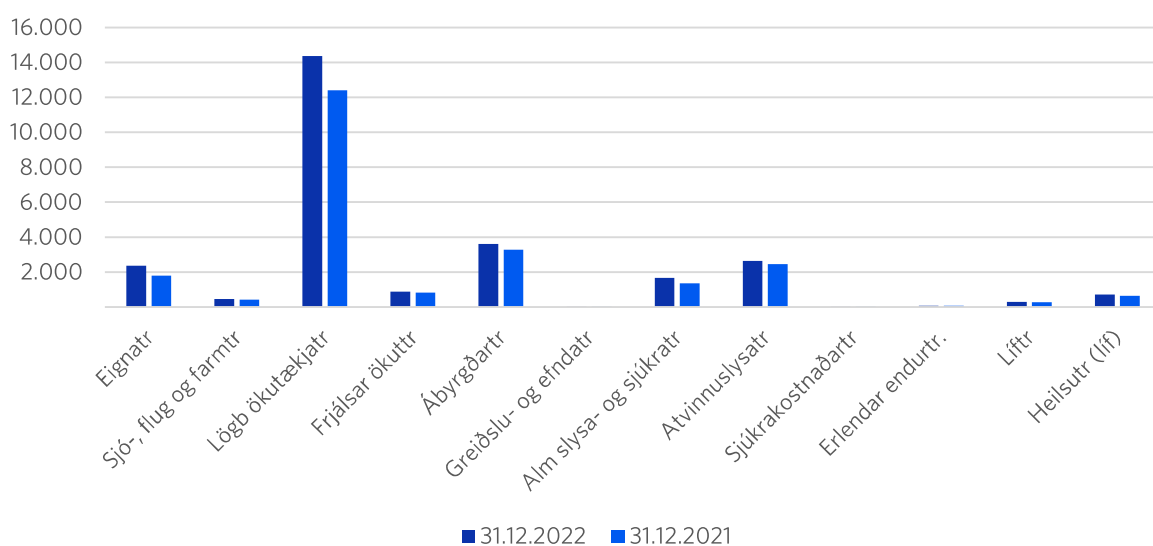
Aðferðin gefur mismunandi útkomu eftir greinaflokkum. Fer það eftir væntu samsettu hlutfalli eins og það er í samþykktari áætlun félagsins. Hlutfallslega er það lægst í greinaflokkum Sjóvá lífs en þar er samsett hlutfall lægra en þekkist í skaðatryggingafélaginu. Mismunur kemur fram í eftirfarandi töflum (m.kr.)

	Solvency II	IFRS	Mismunur
Eignatr	1.812	2.122	-309
Sjó-, flug og farmtr	51	49	1
Lögb ökutækjatr	4.216	3.933	283
Frjálsar ökuttr	1.666	1.756	-90
Greiðslu- og efndatr	2	3	-1
Ábyrgðartr	457	472	-15
Alm slysa- og sjúkratr	400	422	-22
Atvinnuslysatr	202	120	82
Sjúkrakostnaðartr	7	8	-1
Líftr	306	561	-254
Heilsutr (líf)	524	728	-204
Samtals	9.642	10.172	-530

Mynd D.4 - Samanburður á iðgjaldaskuld Solvency II og iðgjaldaskuld IFRS (í m.kr.)

Ágóðahlutdeild er sá hluti iðgjalda sem áætlað er að muni greiðast til baka til tjónlausra viðskiptavina en það er hluti af vildarkerfi Sjóvár.

Við útreikning á tjónaskuld er safninu skipt í einsleita áhættuflokka sem eru samkvæmt Solvency II flokkun sem FÍT (Félag íslenskra tryggingastærðfræðinga) gaf út og er tjónaskuld reiknuð fyrir hvern flokk fyrir sig.

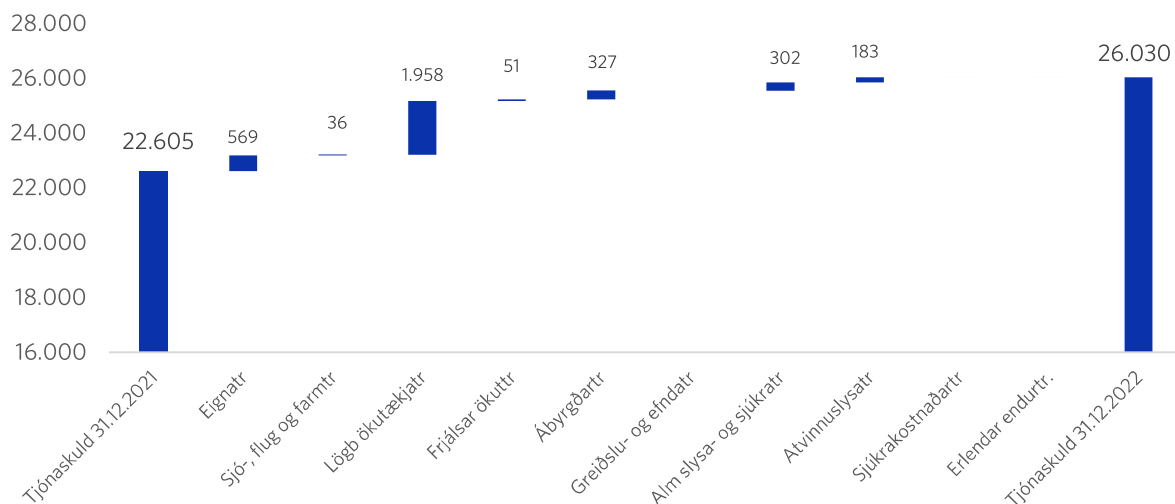

Mynd D.5 - Tjónaskuld (í m.kr.) 31.12.2022 og 31.12.2021

Tjónaskuldin hefur hækkað á milli ára í öllum greinaflokkum en langmesta hækkunin er í stærsta greinaflokknum, lögboðnum ökutækjatrýggingum. Mikil stækkun greinaflokksins undanfarin ár endurspeglar aukinni tjónaskuld en töluverðan tíma getur tekið að gera upp slysatjón ökutækjatrýgginga. Tjónaskuldin er núvirt og hefur hækkun vaxta á árinu leitt til lækkunar tjónaskuldar tjóna eldri ára.

Helsta óvissa í tjónaskuld er að einstök tjón þróist öðruvísi en fyrri útreikningar gerðu ráð fyrir. Þá getur alltaf verið ákveðin óvissa í áætlun stærri einstakra tjóna sem áhrif hefur á þróun tjónaskuldarinnar. Þá er áætluð verðbólga í væntu greiðsluflæði sem getur þróast öðruvísi en áætlað var sem og breytingar á vöxtum. Óvissan er þó einna mest í nýjustu tjónstímabilunum sem geta þróast á annan máta en þau ár sem liggja til grundvallar

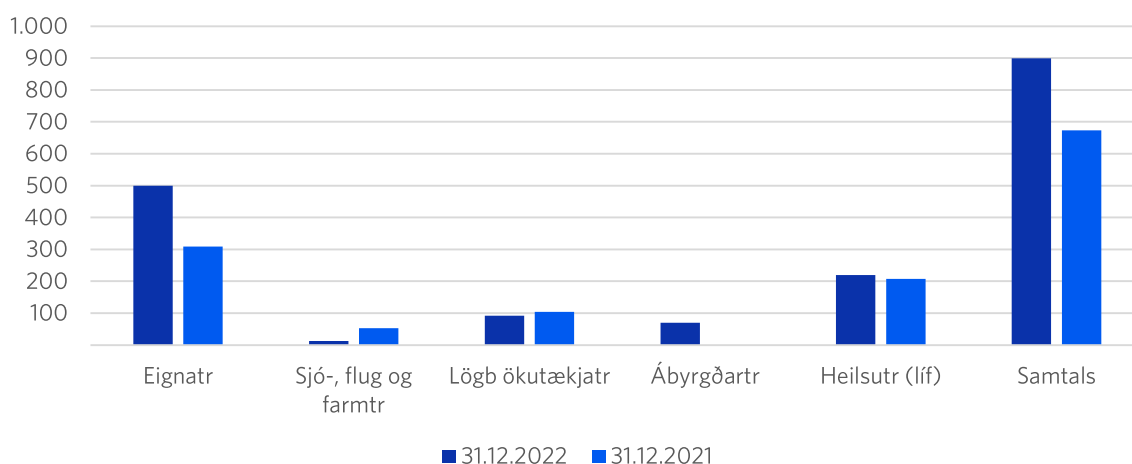
útreikningum og spár um niðurstöður byggja á. Þá er enn töluvert um orðin en ótilkynnt tjón sem geta þróast öðruvísi en reiknast í áætlun. Í skýringu 30 í ársreikningi og eins í kafla C.1.5 hér að ofan kemur fram að 10% vanmat tjónaskuldar í langtímagreinum hafi þau áhrif að afkoma félagsins eftir skatta verði lægri en sem nemur tæplega 1.900 m.kr.

Mynd D.6 - Helstu breytingar á tjónaskuld félagsins (í m.kr.) eftir greinaflokkum

Tjónaskuld í reikningsskilum er sú sama og stuðst er við í gjaldpólsútreikningum. Ekki er stuðst við aðlögun vegna óstöðugleika (e. volatility adjustment).

Hluti endurtryggjenda í tjónaskuld hefur hækkað á milli ára og munar þar um hækkuð tjónaskuldar í eignatryggingum og er um að ræða stórt brunatjón á Egilsstöðum síðastliðið haust. Hluti endurtryggjenda í tjónaskuld sést á mynd D.7.

Mynd D.7 - Hluti endurtryggjenda í tjónaskuld (í m.kr.) í 31.12.2022 og 31.12.2021

D.3 Aðrar skuldir

Ekki er um að ræða aðrar skuldir en váttryggingaskuld þar sem gert er sérstakt mat á gjaldpólsstöðu. Virði annarra skulda er það sama og í efnahagsreikningi.

D.4 Aðrar matsaðferðir

Ekki er notast við aðrar matsaðferðir við mat á gjaldþoli en notað er í reikningsskilum og er því ekki um neinn mismun að ræða.

D.5 Aðrar upplýsingar

Ekki er um aðrar upplýsingar að ræða varðandi mat á eignum og skuldum vegna gjaldþolsstöðu en fram hafa komið í köflum D.1-D.4.

E Eiginfjárstýring

E.1 Gjaldþol

Markmið eiginfjárstýringar er að viðhalda fjárhagslegum styrkleika til að mæta skuldbindingum og ófyrirséðum áföllum. Gjaldþolskrafa er reiknuð í það minnsta ársfjórðungslega og hafa stjórnir félaganna sett viðmið um gjaldþolshlutfall sem stýrt er eftir. Í það minnsta árlega er eigið áhættu- og gjaldþolsmat (ORSA) framkvæmt samhliða því að rekstraráætlun er unnin og sýn til fimm ára sett fram.

Lágmarksfjármagn (MCR) er sú fjárhæð sem samstæðunni ber að eiga umfram skuldbindingar að lágmarki. Almenna krafan er að eign umfram skuldbindingar samkvæmt Solvency II, þ.e. gjaldþol, skuli alla jafna vera að lágmarki reiknuð gjaldþolskrafa, þ.e. gjaldþolshlutfall 1,0, og er sú fjárhæð töluvert hærri en lágmarksfjármagnið. Hlutfall gjaldþols og gjaldþolskröfu í árslok 2022 er 1,41 eftir áætlaða arðgreiðslu og er innan viðmiða stjórnar um gjaldþolshlutfall samstæðunnar, sem er á bilinu 1,4 til 1,7.

Stjórnir félaganna og fjárfestinganefnd hafa eftirlit með að unnið sé samkvæmt samþykktri fjárfestingastefnu. Stjórn Sjóvá lífs hefur eftirlit með að unnið sé samkvæmt samþykktri fjárfestingastefnu þess félags. Tryggingastærðfræðingur sér um útreikning á gjaldþolskröfu og er áhættustjóri ábyrgur fyrir því að stjórn sé upplýst um frávik frá fjárfestingastefnu.

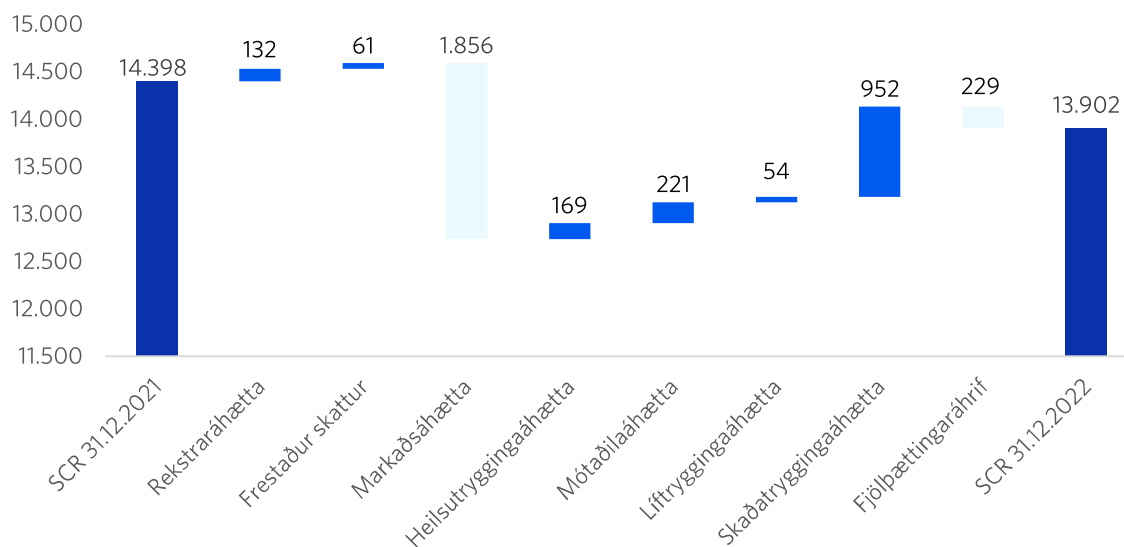
Allir gjaldþolsliðir sem mæta eiga gjaldþolskröfu flokkast í eiginfjárbátt 1. Á það einnig við um aðra viðurkennda kjarnaefinfrjárlíði sem mæta eiga kröfu um lágmarksfjármagn. Eina undantekningin þar á er í þeim tilvikum sem um skatteign er að ræða en hún fellur ekki undir eiginfjárbátt 1. Fjárhæð skatteignar er alla jafna óveruleg og árin 2021 og 2022 var hún engin.

Eigið fé	2022		2021		Breyting
	Eigið fé samtals	Eiginfjár- báttur 1	Eigið fé samtals	Eiginfjár- báttur 1	
Hlutfé	1.178	1.178	1.228	1.228	-49
Yfirverðsreikningur hlutfjár	572	572	2.275	2.275	-1.703
Óráðstafað eigið fé	17.787	17.787	16.820	16.820	967
Víkjandi skuldabréf	-	-	-	-	-
Gjaldþol til móts við gjaldþolskröfu, SCR	19.537	19.537	20.322	20.322	-785
Gjaldþol til móts við lágmarksgjaldþolskröfu, MCR	19.537	19.537	20.322	20.322	-785
Fyrirhuguð arðgreiðsla og endurkaup	2.150	2.150	4.350	4.350	-2.200
Gjaldþol	21.687	21.687	24.672	24.672	-2.985
Eigin bréf	1.291	1.291	1.442	1.442	-151
Eignir umfram skuldir SII	22.978	22.978	26.115	26.115	-3.136

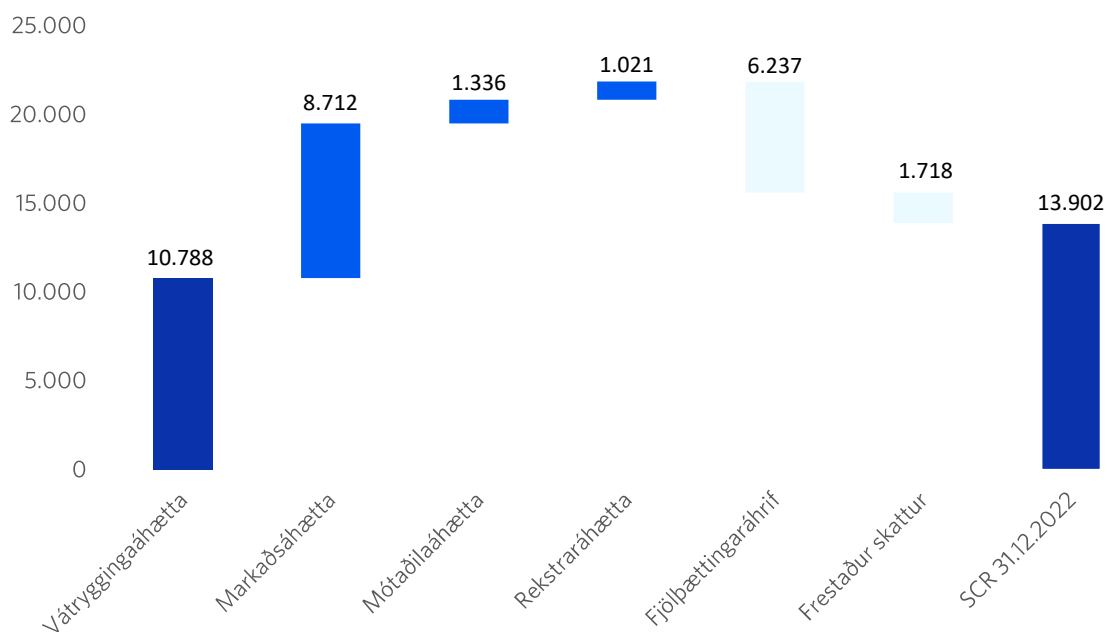
Mynd E.1 – Niðurbrot og flokkun eigin fjár (í m.kr.) m.v. árslok 2021 og 2022

Ofangreind tafla sýnir skiptingu eigin fjár félagsins í flokka og upphæðir m.v. árslok 2021 og 2022 og breytinguna þar á milli. Allir gjaldþolsliðir flokkast í eiginfjárbátt 1.

Gjaldþolskrafa félagsins lækkaði á árinu í samræmi við lægra eignasafn og þó svo að váttryggingastofn sé stærri. Váttryggingaáhætta hækkar verulega en aðrir flokkar minnka. Markaðsáhættan lækkar meira en samtals hækkun annarra flokka. Þeir þættir sem höfðu áhrif á gjaldþolskröfuna koma fram á eftirfarandi mynd:

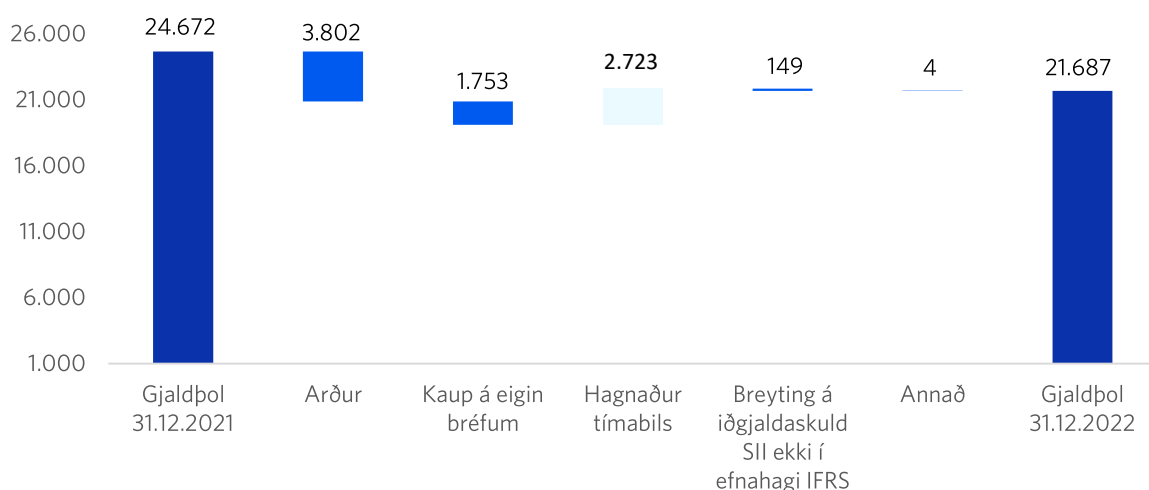

Mynd E.2 - Þróun gjaldþolskröfu (í m.kr.) milli ársloka 2021 og 2022

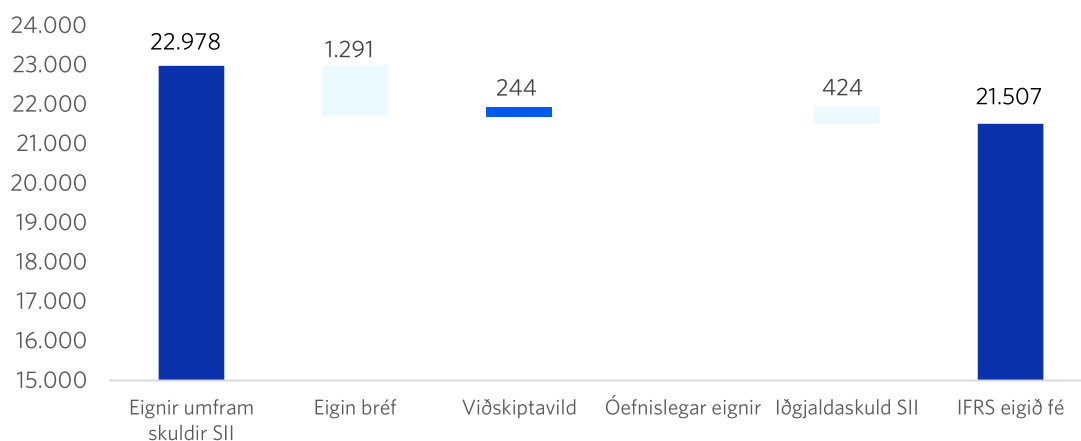
Mynd E.3 - Samsetning gjaldþolskröfu (í m.kr.) í lok árs 2022

Gjaldþol samstæðunnar lækkaði um tæpa 3 ma.kr. á árinu 2022 og var í árslok kr. 21.687 m.kr (að frádrögnum kaupum á eigin bréfum og fyrir áætlaða arðgreiðslu) í samanburði við 24.672 m.kr í árslok 2021. Á eftirfarandi mynd má sjá hvaða þættir höfðu áhrif á gjaldþolið. Mestu munar um þann arð sem greiddur var út á árinu vegna rekstrarafkomu ársins á undan. Keypt voru eigin bréf fyrir rúmlega 1,7 ma. kr. á árinu. Hagnaður ársins 2022 var 2,7 ma.kr.

Mynd E.4 - Þróun gjaldþols (í m.kr.) milli ársloka 2021 og 2022

Munur er á gjaldþoli félagsins og eigin fé samkvæmt IFRS og koma þeir liðir fram í eftirfarandi mynd:

Mynd E.5 - Munur á eigin fé skv. IFRS4 og gjaldþoli félagsins í árslok 2022 (í m.kr.)

Á myndinni sést að eigin bréf teljast með í efnahagsreikningi Solvency II en í gjaldþoli er ekki tekið tillit til þeirra. Viðskiptavild og óefnislegar eignir teljast með á efnahagsreikningi IFRS en ekki á efnahagsreikningi SII. Mesti munurinn eru eigin bréf og mismunur á iðgjaldaskuld félagsins þar sem iðgjaldaskuld SII er önnur en í IFRS og því getur hún bæði komið til hækkunar og lækkunar á eigin fé. Ef iðgjaldaskuld SII er lægri en iðgjaldaskuld IFRS er reiknað með framtíðarhagnaði og reiknast þá skattur til greiðslu vegna þess hagnaðar og hefur verið tekið tillit til hans á myndinni.

Engar fjárhæðir gjaldþols falla undir bráðabirgðaákvæði laga nr. 100/2016, um váttryggingastarfsemi né er um stuðningsgjaldþolsliði að ræða.

Stjórnir félaganna hafa sett félaginu arðgreiðslustefnu þar sem fram kemur að stefnt skuli að því að árlegar arðgreiðslur til hluthafa nemi að lágmarki 50% af hagnaði hvers árs eftir skatta. Forsendur arðgreiðslu eru að félögin haldist fjárhagslega sterk m.a. með tilliti til gjaldþols. Þá er félaginu heimilt að kaupa eigin bréf samhliða arðgreiðslu, ef hluthafafundur metur það hagstætt. Við slíkt mat er mið tekið af markaðsaðstæðum, mati á afkomu og eiginfjárfstöðu hverju sinni. Tilgangur kaupa á eigin hlutum er að lækka hlutafé samstæðunnar.

Á aðalfundi Sjóvár þann 10. mars 2023 var samþykkt að greiða út arð vegna rekstrarársins 2022 að fjárhæð 1.900 m.kr. eða sem nemur 1,61 kr. á hvern hlut. Þá var á sama tíma samþykkt kaup á eigin bréfum.

E.2 Gjaldþolskrafa og lágmarksfjármagn eigin fjár

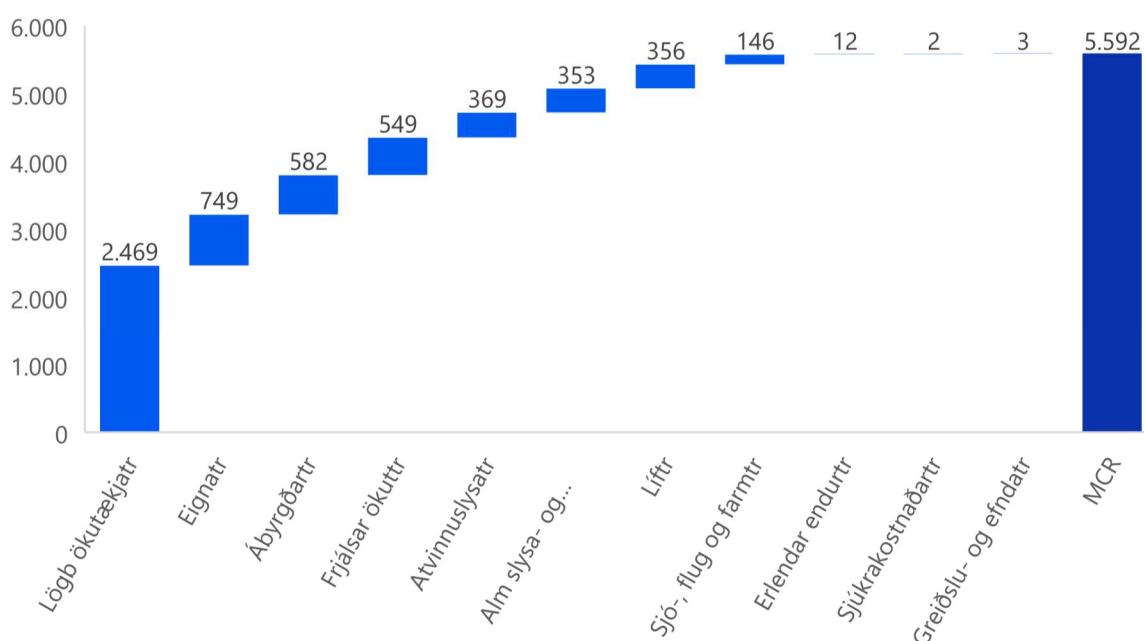
Gjaldþolskrafa samstæðunnar var reiknuð m.v. 31. desember 2022. Útreikningur er samkvæmt staðalreglu. Ekki var notast við einfaldanir við útreikningana, einu undantekninguna er að finna í mótaðilaáhættu en þar er notast við einföldun við útreikning á gjaldþolskröfu vegna endurtryggingaefna félagsins. Mynd E.6 sýnir niðurbrot gjaldþolskröfu og þær breytingar sem hafa orðið milli ára.

Stöðudagsetning	31.12.2022	31.12.2021	Breyting
Gjaldþolskrafa			
Grunngjaldþolskrafa	14.599	15.289	-5%
Rekstraráhætta	1.021	889	15%
Tapgleypni frestaðra skatta	-1.718	-1.780	-3%
Gjaldþolskrafa, SCR	13.902	14.398	-3%
Lágmarksfjármagn (MCR)	5.592	4.998	12%
Grunngjaldþolskrafa			
Markaðsáhætta	8.712	10.568	-18%
Heilsutryggingaáhætta	2.060	1.891	9%
Mótaðilaáhætta	1.336	1.115	20%
Líftryggingaáhætta	689	634	9%
Skaðatryggingaáhætta	8.040	7.088	13%
Fjölpættingaráhrif	-6.237	-6.008	4%
Grunngjaldþolskrafa, BSCR	14.599	15.289	-5%

Mynd E.6 - Þróun SCR gjaldþolskröfu (í m.kr.) milli ársloka 2021 og 2022

Gjaldþolskrafa SCR lækkar um 3% á milli ára. Markaðsáhættan lækkar um 18% og skýrist það fyrst og síðast af breytingu upp á nær 10%-stig í samhverfum aðlögunarstuðli (e. symmetric adjustment) á milli ára. Mótaðilaáhættan hækkar um 20% af völdum vaxtar í viðskiptakröfum sem er bein afleiðing vaxtar í stofni. Eins er með váttryggingaáhættuna sem hækkar um og yfir 10% og er til komin vegna stækkunar stofns. Hækkun á rekstraráhættu helst í hendur við stækkun váttryggingastofnsins.

Félögin reikna gjaldþolskröfu og lágmarksfjármagn eftir staðalreglu og hafa ekki orðið umtalsverðar breytingar á gjaldþolskröfu og lágmarksfjármagni á árinu 2022. Ekki er stuðst við eigin stika eða eigið líkan í staðalreglu.

Mynd E.7 – Niðurbrot lágmarksfjármagns (MCR) niður í Solvency II flokka (í m.kr.)

Lágmarksfjármagn samkvæmt staðalreglu reiknast m.a. út frá eigin bókfærðum iðgjöldum síðustu 12 mánaða og stöðu eigin tjónaskuldar og skiptist eftir váttryggingaflokkum eins og fram kemur á mynd.

Samstæðan hefur sett sér stefnu um frestaða skatta og nýtingu á tapgleypni. Útreikningar byggja á að leggja mat á rekstrarhæfi félagsins eftir áfall að stærðargráðu samtölu grunn gjaldþolskröfu og gjaldþolskröfu rekstraráhættu, áfall að stærðargráðunni 15.600 m.kr. Samstæðan setur fram 5 ára áætlun eftir áfall til að tryggja endurheimtanleika á frestuðum skatti. Sú áætlun er varfærin og eru forsendur hennar ekki hagstæðari en venjubundin rekstraráætlun. Einnig tekur hún mið af þeirri óvissu sem skapast við þess konar áfall.

E.3 Notkun á „duration-based equity risk sub-model“

Á ekki við.

E.4 Mismunur á niðurstöðum staðalreglu og eigin líkans

Sjóvá og Sjóvá líf reikna gjaldþolskröfu og lágmarksfjármagn eftir staðalreglu og hafa ekki orðið umtalsverðar breytingar á gjaldþolskröfu og lágmarksfjármagni á árinu. Ekki er stuðst við eigin stika í staðalreglu.

E.5 Krafa um lágmarksfjármagn ekki uppfyllt

Sjóvá og Sjóvá líf uppfylla lágmarksfjármagn MCR og gjaldþolskröfu SCR. Á árinu 2022 var ekki um nein frávik frá kröfu um lágmarksfjármagn (MCR) eða gjaldþolskröfu (SCR).

E.6 Aðrar upplýsingar

Ekki er um að ræða aðrar upplýsingar varðandi gjaldþol en þær sem fram koma í köflum E.1-E2.